

FINANCIËEL JAARVERSLAG 2019

Financieel Jaarverslag **2019**

Inhoud

Voorwoord	5
Financieel beleid	6
Kerninformatie van de VNG	14
Samenstelling bestuur en directie VNG	16
Jaarrekening 2019	17
Toelichting algemeen	18
Enkelvoudige jaarrekening 2019	23
Enkelvoudige balans per 31 december 2019	24
Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2019	26
Toelichting op de enkelvoudige balans	28
Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten	40
Geconsolideerde jaarrekening 2019	51
Geconsolideerde balans per 31 december 2019	52
Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2019	54
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	56
Toelichting op de geconsolideerde balans	57
Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	60
Overzicht mutatie eigen vermogen	63
Overige gegevens	65
Overige zaken betreffende de jaarrekening	66
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	67

Voorwoord

De decentralisaties in het sociaal domein zijn grotendeels afgerond. Nu komt het erop aan de uitvoering te versterken. De VNG ondersteunt gemeenten hierbij en lobbyt bij het Rijk voor goede voorwaarden en voldoende financiële middelen. De VNG ontwikkelde zich in de afgelopen jaren tot een wendbare netwerkorganisatie met korte lijnen naar de leden. De uitbreiding van het takenpakket van gemeenten heeft ook gevolgen voor de begroting en administratie van de VNG; deze is omvangrijker en complexer geworden.

Tijdens de ALV van 2018 maakte de VNG met de leden afspraken over een meerjarige begrotingssystematiek. De begroting van 2019 is de eerste die volgens deze nieuwe systematiek is opgesteld. In combinatie met een planning- en controlcyclus biedt dit het bestuur en de directie de sturingsinstrumenten die nodig zijn.

Kenmerkend voor het nieuwe begrotingsbeleid is de combinatie van een lichte contributiestijging en een geleidelijke afbouw van de financiële reserves. Het is de bedoeling dat daarmee de basisactiviteiten (het VNG-bureau) gedekt kunnen worden uit structurele inkomsten. Op dit moment is de dekking vanuit de contributie nog onvoldoende. Om het verschil te overbruggen wordt een deel van het vermogen ingezet.

Het resultaat van de Vereniging is in 2019 uitgekomen op € 0,316 miljoen negatief. Dit is een verslechtering van € 0,470 miljoen ten opzichte van het jaar ervoor. Er zijn zowel mee- als tegenvallers die voor het resultaat zorgen. Zo zijn ten opzichte van 2018 de baten relatief meer gestegen dan de lasten; daartegenover zijn de financiële baten en lasten en het resultaat van de deelnemingen lager dan het jaar ervoor.

Sinds 2018 heeft de VNG een derde statutaire pijler gericht op het ondersteunen van gemeenten bij de uitvoering van hun werk. Daarvoor is het Fonds GGU in het leven geroepen. In 2019 is er voor € 52,379 miljoen aan GGU-activiteiten gerealiseerd en € 1,462 miljoen uitgegeven aan doorlopende activiteiten uit eerdere jaren, waaronder het programma Handhaving en Naleving, Digitale Agenda, WOZ en de voorbereidingskosten voor de aanbesteding van het 14+ netnummer. De GGU-activiteiten spelen daarmee een grote rol in de gemeentelijke uitvoering.

Uiteraard is dit financieel jaarverslag opgesteld conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

Jan van Zanen,
Voorzitter Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Financieel beleid

Het financieel beleid richt zich tot en met 2019 voornamelijk op een stabiele begroting en het altijd kunnen voldoen aan (betalings-)verplichtingen. Tijdens de ALV van 2018 zijn er voor 2019 en verder afspraken gemaakt voor een nieuwe meerjarige begrotingssystematiek. Er is gekozen voor een combinatie van een lichte contributiestijging en een geleidelijke afbouw van de financiële reserves. In de toelichting op het contributievoorstel is geconstateerd dat het voor een stabiele begroting en een transparante verantwoording nodig is dat de basisactiviteiten (de kernorganisatie) uiteindelijk worden gedekt uit structurele inkomsten. Om die reden is besloten om de VNG-begroting weer in evenwicht te brengen door over een reeks van jaren een mix van (extra) contributieverhoging en inzet van vermogen in te zetten. Zolang de 100% dekking vanuit de contributie nog niet is gerealiseerd, wordt een deel van het vermogen ingezet om het gat met de werkelijke kosten te dichten. De bestemming van het resultaat van de bedrijven en de beleggingsportefeuille worden bij het vaststellen van de jaarrekening in de ALV vastgesteld. In de begroting 2020 is ook met bovenstaande kaders gewerkt.

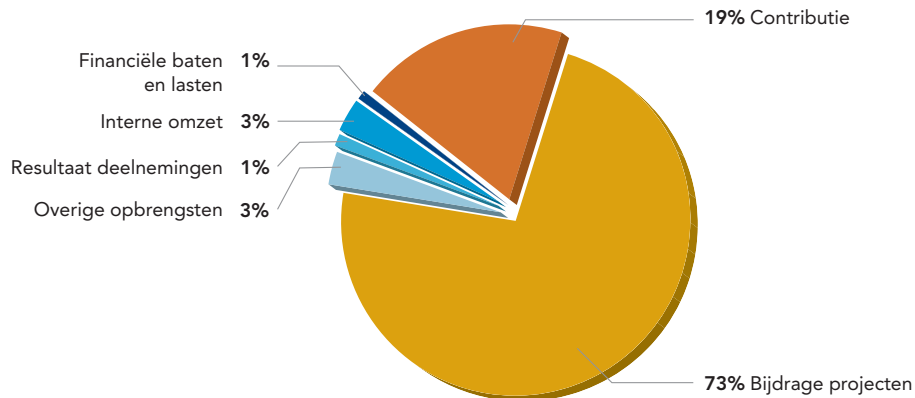
De opgenomen baten en lasten in de begroting

Bij het opstellen van de VNG-Begroting zijn vier uitgangspunten centraal gesteld.

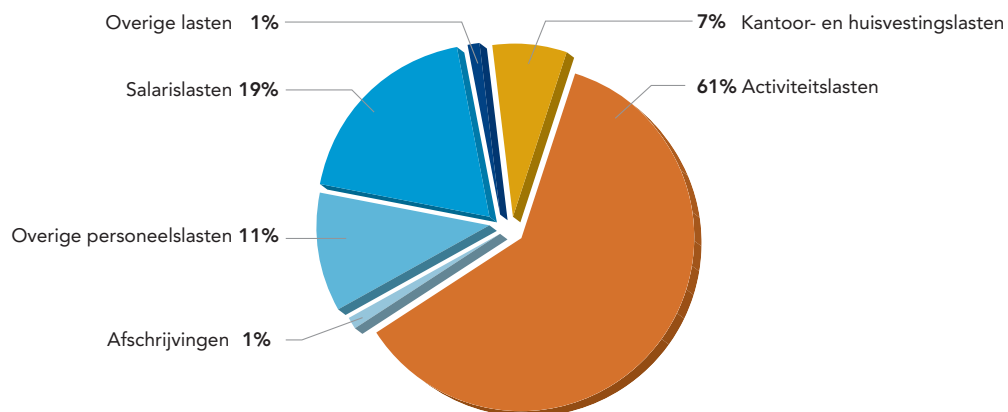
- Toekomstbestendige begroting
Hierin is het voorstel verwerkt voor een mix van contributieverhoging en de inzet van eigen vermogen.
- Nieuwe planning en controlcyclus
In de nieuwe planning en controlcyclus van de VNG neemt de begroting een belangrijk plaats in. De begroting moet een stuurinstrument zijn waarmee het bestuur en de algemene directie, binnen haar eigen bevoegdheden, de VNG goed kunnen aansturen en bijsturen.
- De begroting als sturingsinstrument
In 2019 heeft de VNG een begroting die kan worden ingezet als sturingsinstrument, passend bij een wendbare organisatie. Het toevoegen van een meerjarenperspectief in de begroting geeft de mogelijkheid eerder te sturen op het gewenste resultaat.
- Naar een regierol
De begroting is in de afgelopen jaren meer dan verdubbeld door gemeentefonds gefinancierde projecten en rijkssubsidies. Daardoor is het noodzakelijk om verdere integratie en samenwerking te bewerkstelligen op concernniveau.

De samenstelling van de baten en lasten van de VNG

De Vereniging streeft in haar begroting naar een volledige dekking van de kernorganisatie uit de contributie. Naast de contributie en de inzet van het eigen vermogen zijn er ook andere bronnen waaruit de kosten van de organisatie als geheel worden gedekt. Ook subsidies en bijdragen aan het Fonds GGU vormen een wezenlijke bron van inkomsten.

De lasten worden onderverdeeld in salarislasten, overige personeelslasten en de overige vaste lasten (zoals huisvestingskosten, ICT en overige kantoorkosten). Dit zijn de totale lasten die verder in de jaarrekening worden toegelicht.

In de begroting 2020 is ook met bovenstaande kaders gewerkt. Het contributievoorstel is in 2020 een voortzetting van de vastgestelde contributiestructuur; een afbouw van het vermogen tot een passend weerstandsniveau en daaraan gekoppeld een volledige dekking van de kernorganisatie uit de contributie. Naast de contributie en de inzet van het eigen vermogen zijn er ook andere bronnen waaruit de kosten van de organisatie als geheel worden gedekt. Subsidies en bijdragen aan het fonds GGU vormen een wezenlijke bron van inkomsten. Het tekort in de begroting 2020 bedraagt € 5,13 miljoen en zal gedekt worden uit het vermogen van de VNG. In de begroting 2020 is rekening gehouden met dezelfde basis personeelsbezetting als in 2019. Evenals in 2019 is in de begroting 2020 geen rekening gehouden met de resultaten uit de effectenportefeuille en de deelnemingen.

Beleggingsportefeuille

De VNG heeft in het verleden besloten om een beleggingsportefeuille aan te houden voor vermogen dat niet op korte termijn aangesproken hoeft te worden. Het beleggingsbeleid is gericht op een horizon van 5 tot 10 jaar. De doelstelling van de beleggingen is een stabiele vermogensontwikkeling met een gemiddeld jaar rendement van circa 4%. Ten opzichte van het voorgaande jaar is de effectenportefeuille, inclusief saldo rekening courant, met 8,35% in omvang toegenomen. De toegenomen omvang van de effectenportefeuille kan nagenoeg geheel gevonden worden in de ongerealiseerde waarde. Gezien de samenstelling van de portefeuille heeft de VNG er vertrouwen in dat de beleggingsportefeuille rendabel blijft en dat het gewenste rendement van 4% langjarig gehaald wordt.

Waarde beleggingsportefeuille

De waarde van de beleggingsportefeuille ultimo 2019 komt uit op € 63,665 miljoen. Dit is inclusief het saldo rekening courant (€ 1,297 miljoen) dat de beheerder van de beleggingsportefeuille gebruikt voor aan- en verkopen.

Samenstelling resultaat beleggingsportefeuille

Het beleggingsresultaat bepaalt de toe en afname van de waarde van de portefeuille op de balans. Het resultaat op de beleggingsportefeuille na aftrek van management en custodiankosten bedraagt € 4,908 miljoen. Dit is als volgt samengesteld (* € 1.000)

Coupon	0	
Dividenden (na dividendbelasting)	1.139	
Rente	<u>0</u>	
Netto inkomsten		1.139
Overige lasten effectenportefeuille		(4)
Koersresultaat		<u>3.773</u>
Beleggingsresultaat		<u>4.908</u>

Het cumulatieve ongerealiseerde resultaat ultimo 2019 (= de herwaarderingsreserve) bedraagt € 7,192 miljoen positief.

Het percentuele resultaat van de effecten portefeuille 2019 komt hiermee uit op 8,5%. De voor de portefeuille overeengekomen benchmark kwam uit op 9,1%. Het beleggingsresultaat blijft dus met 0,7% achter ten opzichte van de benchmark.

Sturen op liquiditeitspositie en werkkapitaal

Liquiditeitspositie

De Vereniging wil op het gebied van liquiditeitsbeheer 'in control' zijn. Het uitgangspunt is dat het liquiditeitssaldo van het rente- en saldocompensabel stelsel niet onder nul mag dalen.

Dit wordt bereikt door:

- het jaarlijks opstellen van een kasstroomoverzicht op basis van de geconsolideerde jaarrekening;
- het beheersen van de jaarlijks toegestane investeringen;
- het streven naar een voorspelbaar en optimaal winstuitkeringsbeleid van de door de VNG (in) direct gehouden bedrijven;

- het periodiek verkopen van een deel van de effectenportefeuille indien nodig voor een aanvaardbare liquiditeitspositie;
- het maximaal gebruiken van de voordelen van het rente- en saldocompensabel stelsel (RCS);
- een goede en adequate informatievoorziening.

De Vereniging maakt met haar 100% deelnemingen gebruik van het rente- en saldocompensabel stelsel bij haar thuisbankier. Dit betekent dat de bank slechts één saldo beziet voor de renteberekening, te weten het saldo van de gezamenlijke rekeningen.

De liquiditeitspositie is het saldo van de liquide middelen en de kortlopende schulden aan kredietinstellingen. Ultimo 2019 bedraagt de liquiditeitspositie van de Vereniging € 28,603 miljoen. Vorig jaar kwam het saldo uit op € 26,716 miljoen.

Vermogen en solvabiliteit

De solvabiliteit wordt gebruikt om inzicht te krijgen in de financiële gezondheid van de organisatie op langere termijn. Dit kengetal geeft aan in hoeverre met het vermogen de kortlopende alsook de langlopende schulden kunnen worden terugbetaald. De solvabiliteitsratio van de Vereniging uitgedrukt als percentage van het eigen vermogen bedraagt per balansdatum 2019, 46,70% (48,16% per balansdatum 2018). De ten opzichte van 2018 verminderde solvabiliteitsratio wordt veroorzaakt doordat het eigen vermogen relatief minder stijgt dan de stijging van de kortlopende schulden. De solvabiliteitsratio bij de Vereniging is hiermee solide.

De VNG heeft als gevolg van de verkoop in het verleden van enkele panden en het resultaat van haar deelnemingen een vrij vermogen, dat in een effectenportefeuille wordt aangehouden. Tot en met 2018 werd het rendement op het vermogen gebruikt als aanvulling op de contributie. Vanaf 2019 wordt het rendement op de effectenportefeuille niet begroot en uitgegeven in het boekjaar, maar wordt de bestemming van het rendement meegenomen bij de vaststelling van de jaarrekening.

Eind 2017 heeft PWC een onderzoek gedaan naar het weerstandsvermogen van de Vereniging. De conclusie uit dit onderzoek was dat een deel van het vermogen afgebouwd kan worden. Vanaf 2019 wordt geleidelijk de contributie verhoogd met 1% per jaar. Dit wordt gedaan onder gelijktijdige afbouw van het vermogen. Zolang de contributie niet dekkend is zal het tekort uit het vermogen worden onttrokken, zoals afgesproken bij de ALV 2018.

Het vermogen wordt aangehouden om de volgende reden:

- Het vermogen wordt aangehouden om de gevolgen van toekomstige negatieve begrotingen op te vangen. Deze zijn ontstaan door de financiering van de renovatie van de Willems-hof in 2009. In 2007 is namelijk besloten de lasten als gevolg van herhuisvesting ten laste van het eigen vermogen te laten komen. Dit geschiedt door middel van het begroten van een verlies gelijk aan de jaarlijkse afschrijvingslast.
- Daarnaast komt het geregeld voor dat de VNG ten behoeve van grote projecten tijdelijk lasten voorgefinancierd uit het vermogen. Vanaf 2017 wordt om en nabij € 5 miljoen voorgefinancierd voor de gemeentelijke telefonie.
- Voorts dient het vermogen voor het opvangen van onvoorziene lasten die het gevolg zijn van tegenvallers in de bedrijfsvoering en het financieren van tijdelijke uitgaven die niet standaard zijn op te vangen in de begroting maar die wel voorzien in een behoefte bij de leden om actie op bepaalde terreinen te ondernemen.
- Het vermogen dient ook ter dekking van het belangrijkste risico voor de VNG: het WW- en bovenwettelijke WW(BWW)-risico. De VNG is eigenrisicodragers voor de WW en BWW. Het vermogen is nodig in geval de VNG op enig moment sterk zou moeten inkrimpen en aan een groot deel van haar medewerkers een uitkering moet verstrekken. Gemiddeld genomen hebben de medewerkers een opgebouwd WW- en BWW-recht van ongeveer twee keer het jaarsalaris.
- Het vermogen dient ook om aanvullingen van mogelijk negatieve begrotingen op te vangen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

De VNG onderstreept het belang van maatschappelijk verantwoord ondernemen. De VNG ondersteunt veel initiatieven met een maatschappelijk karakter op landelijk en gemeentelijk niveau.

De vermogensbeheerder belegt met engagement. Het engagementproces beoogt verbetering te bewerkstelligen bij ondernemingen en fondsmanagers waar bepaalde ESG-aandachtspunten (Environmental Social & Governance) zijn geconstateerd. Verwezenlijking van de uitgangspunten wordt bereikt door de dialoog aan te gaan met ondernemingen en fondsmanagers die ESG-criteria, die de vermogensbeheerder hanteert, schenden.

Deelnemingen

De deelnemingen die de VNG ultimo 2019 (indirect) aanhoudt zijn de volgende:

- **VNG Diensten B.V.:** Fungeert als houdstermaatschappij van de hieronder vermelde dochterbedrijven. De vennootschap maakt gebruik van de vrijstelling tussenconsolidatie als bedoeld in artikel 2:408 BW. De financiële gegevens van de vennootschap en haar dochtermaatschappijen zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening 2019 van de VNG te Den Haag.
Statutaire directie: J. Kriens en P.W. Jeroense. Vestigingsplaats: Den Haag.
- **Congres- en Studiecentrum VNG B.V.** (incl. haar dochter VNG opleiding en detachering B.V.): Organiseert congressen, workshops, trainingen en studiebijeenkomsten over gemeentelijke onderwerpen en beleidsterreinen.
Statutaire directie: W.E. Tönjann-Levert. Vestigingsplaats: Den Haag.
- **VNG Risicobeheer B.V.:** Adviseert over risicovraagstukken en ontwikkelt verzekeringsproducten voor gemeenten. Onder andere rechtsbijstandverzekeringen voor collegeleden en ambtenaren, vrijwilligersverzekeringen, zorgverzekeringen en ongevallenverzekeringen brandweer. Voorts adviseert VNG Verzekeringen over risicobeheer bij gemeenten.
Statutaire directie: C. Ravensbergen. Vestigingsplaats: Den Haag.
- **VNG International B.V.** (inclusief haar buitenlandse dochter CILG): Werkt aan versterking van het democratisch lokaal bestuur wereldwijd. Het bedrijf ondersteunt Nederlandse en Europese gemeenten bij beleidsinnovatie door gebruik te maken van Europese netwerken. VNG International ondersteunt het internationale werk van Nederlandse gemeenten. Het Servicebureau Europa (een samenwerking van REGR en VNG) is bij VNG International gevestigd.
Statutaire directie: P. Knip. Vestigingsplaats: Den Haag.
- **VNG Realisatie B.V.:** Richt zich op het verbeteren van dienstverlening en bedrijfsvoering van gemeenten ten behoeve van hun burgers en bedrijven. Verder helpt VNG Realisatie gemeenten deel te nemen aan de netwerksamenleving en ontwikkelt VNG Realisatie concepten voor een krachtige bestuur.
Statutaire directie: H. Aalders. Vestigingsplaats: Den Haag.
- **VNG Kenniscentrum Handhaving en Naleving Advies B.V.:** Adviseert en ondersteunt gemeenten op het terrein van handhaving en naleving, ter verbetering van de uitvoeringskracht waarbij de vennootschap zich primair richt op het sociale domein en waarbij de vennootschap zich richt op op het gebied van kennisontwikkeling, innovatie, kennisverspreiding. Ondersteunt de VNG bij haar gevoerde programma's op voornoemd terrein.
Statutaire directie: I. Hoogstrate. Vestigingsplaats: Den Haag.

Resultaatontwikkeling van de Vereniging

De jaarrekening omvat twee jaarrekeningen, de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening. De enkelvoudige cijfers worden aangeduid als de Vereniging, de geconsolideerde gegevens als de VNG.

Op hoofdlijnen is de ontwikkeling van het resultaat van de Vereniging als volgt:

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Begroting 2020
Baten	101.324	99.338	114.091	106.614
Lasten	104.809	105.669	117.218	112.355
Bedrijfsresultaat	(3.485)	(6.331)	(3.127)	(5.741)
Financiële baten en lasten	1.275	-	1.041	-
Resultaat deelnemingen	1.332		912	-
Resultaat (voor bestemming)	(879)	(6.331)	(1.174)	(5.741)
Bestemmingsreserve	1.033	983	858	607
Onverdeeld resultaat	154	(5.348)	(316)	(5.134)

In de begroting 2019 is er rekening gehouden met een dekking uit het vermogen van € 0,983 miljoen. Deze diende ter dekking van de volgende begrotingsposten:

- De dekking van de renovatie van de Willemshof, besluit genomen in 2007, om de herhuisvesting te financieren uit het eigen vermogen. De jaarlijkse afschrijvingslasten voor de renovatie worden gehaald uit het eigen vermogen.
- In 2018 is de herinrichting van de begane grond voor een bedrag van € 1,500 miljoen begroot en is besloten dat deze ten laste komt van het eigen vermogen. De jaarlijkse afschrijvingslasten worden opgenomen in staat van baten en lasten.

De realisatie van deze activiteiten is € 0,858 miljoen, en als onderdeel van de bestemmingsreserve, opgenomen in de staat van baten en lasten.

Vergelijking realisatie 2019 met begroting 2019

Het resultaat is uitgekomen op € 0,316 miljoen negatief. Het resultaat is daarmee € 5,032 miljoen hoger dan begroot. Het bedrijfsresultaat is € 3,204 miljoen hoger dan begroot. Het resultaat van de deelnemingen en de financiële baten en lasten waren in de begroting niet meegenomen. Het resultaat uit de effectenportefeuille en de deelnemingen bedraagt € 1,953 miljoen.

Het hogere bedrijfsresultaat verklaart deels het positievere resultaat. Het bedrijfsresultaat is een optelsom van de volgende posten:

- Overige baten: In de begroting was rekening gehouden met een daling van € 1,404 miljoen ten opzichte van 2018. De realisatie in 2019 is uiteindelijk € 0,656 miljoen hoger uitgekomen dan begroot met name veroorzaakt door extra diensten die door de bedrijven zijn afgenomen. Een hoger gerealiseerd projectvolume. De nieuwe projecten beïnvloeden het bedrijfsresultaat. Een hogere dan begrote inzet van intern personeel zorgt voor een extra dekking van de overheadlasten.
- De hogere projectbijdrage wordt mede veroorzaakt door het doorlopen van de GGU gefinancierde projecten na 2018. Tegenover deze projecten staat een nagenoeg gelijke stijging van de projectlasten (inclusief personele lasten).
- Lagere salarislasteren. Mede door de in 2019 openstaande vacatures, de ZW-vergoedingen

en de vergoedingen voor uitgeleend personeel blijft de realisatie van de kosten met € 1,540 miljoen achter bij begroot. De budgettaire ruimte in de salarislasteren is met name ingezet voor tijdelijke inhuur en detacheringen.

- De lasten van uitzendkrachten/personeel derden komen € 10,558 miljoen hoger uit dan begroot. De extra lasten hebben voor € 9,644 miljoen betrekking op lasten van inhuur voor extern gefinancierde projecten. Hier staan ook baten tegenover. Het resterende deel heeft onder andere betrekking op vervangende inhuur voor openstaande vacatures, detacheringen en zwangerschapsvervangingskosten.
- Doorbelasting. De inzet van medewerkers voor extern gefinancierde projecten wordt doorbelast aan deze projecten. In de begroting werd rekening gehouden met een doorbelasting van € 3,566 miljoen aan baten. Door het gestegen projectvolume was de werkelijke inzet van medewerkers hoger. De werkelijke doorbelasting kwam uit op € 5,087 miljoen, € 1,521 miljoen hoger dan begroot. Dit levert een positief dekkingresultaat op

Vergelijking realisatie 2019 met realisatie 2018

Het resultaat van de Vereniging is in 2019 uitgekomen op € 0,316 miljoen negatief. Ten opzichte van het resultaat van € 0,154 miljoen positief over 2018 is dit een verslechtering van € 0,470 miljoen. Zoals hierboven al genoemd zijn er zowel mee- als tegenvallers die voor het resultaat zorgen. Zo zijn ten opzichte van 2018 de baten relatief meer gestegen dan de lasten; daartegenover zijn de financiële baten en lasten en het resultaat van de deelnemingen lager dan in 2018.

Het bedrijfsresultaat is in 2019 € 0,358 miljoen minder negatief dan in 2018. De belangrijkste oorzaak voor de verbetering is een optelsom van het volgende:

- In 2019 is meer gestuurd op de inzet van VNG-medewerkers op collectief en extern gefinancierde taken. Dit zorgt ervoor dat kennis in onze organisatie blijft, de regierol verankerd is en de VNG een reële vergoeding krijgt voor de rol als opdrachtnemer. Dit heeft geleid tot een hogere dekking voor de personeels- en overheadkosten.
- Hogere contributie als gevolg van de afgesproken 1% groei van de contributie, naast het gebruikelijke indexeren.
- Hogere projectbijdragen als gevolg van de extra inzet vanuit Gemeentefonds Saldi, naast de bijdrage uit het Fonds GGU opgericht, voor de gezamenlijke uitvoeringsactiviteiten.
- Lagere overige lasten.

Het resultaat uit deelnemingen is € 0,420 miljoen lager ten opzichte van 2018. Het resultaat uit de deelnemingen VNG Risicobeheer B.V. is lager (€ 0,415 miljoen) dan in 2018. Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de eenmalige kosten voor het vormen van de voorziening voor de uitkering van een oud-medewerker. Verder heeft VNG KCHN Advies BV een lager resultaat t.o.v. 2018 van € 0,348 miljoen, omdat zij op advies geen marge meer maakt via het verdienmodel.

Het resultaat uit de effectenportefeuille is € 0,234 miljoen lager dan in 2018, als gevolg van de minder goede marktomstandigheden. Hierdoor zijn er nagenoeg geen effecten verkocht waardoor de gerealiseerde waarde mutaties op nihil uitkomen.

Toelichting op de bedrijfsrisico's

Net als iedere andere organisatie loopt de Vereniging in de dagelijkse uitvoering van haar activiteiten risico's. Het is van belang deze risico's te identificeren en daarop bewust beleid te ontwikkelen. In deze paragraaf worden de meest relevante risico's belicht. Het gaat hier om risico's die de financiële positie van de Vereniging kunnen aantasten.

Projecten

De Vereniging voert namens derden diverse projecten uit. Hiervoor ontvangt zij bijdragen van deze derden. Uit de ontvangen bijdragen worden projectmedewerkers gefinancierd. Het betreft hier niet alleen medewerkers met een tijdelijke aanstelling maar ook medewerkers met een vaste aanstelling of externe inhuur. Gezien de omvang van het aantal projecten is een vaste kern van projectmedewerkers verantwoord. Het laatste betekent wel dat vaste lasten worden gefinancierd met variabele inkomsten. Risico bij het wegvallen van projecten is dat er onvoldoende dekking is voor de salarislasten en eventueel kosten voor afvloeiing van projectmedewerkers. Om de risico's te beheersen worden alleen die projecten begroot die zeker zullen worden gerealiseerd. Voorts wordt voor de uitvoering van projecten zo veel mogelijk gewerkt met personeel dat flexibel over de projecten ingezet kan worden. Verder is er bij inhuur ook het risico van een fictief dienstverband. Risicobeheersing vindt hier plaats door vooraf de opdrachtformulering helder en duidelijk neer te zetten en te toetsen. Deze maatregelen beperken enigszins de risico's van de gevolgen van het wegvallen van projecten.

Subsidies

De Vereniging ontvangt ook subsidies voor de uitvoering van diverse projecten. De Vereniging loopt het risico dat achteraf het subsidiebedrag naar beneden wordt bijgesteld als de Vereniging niet aan de subsidievoorwaarden heeft voldaan, terwijl de lasten wel zijn gemaakt. Dit risico wordt onder meer beperkt door een strikt tijdschrijfbeleid te handhaven zodat projecturen na afloop te verantwoorden zijn.

Resultaat bedrijven

De Vereniging loopt het risico dat de resultaten van de bedrijven tegenvallen door ontwikkelingen op de markt waarop deze bedrijven opereren of doordat risico's zich voordoen, die typisch zijn voor een deelneming. Als aandeelhouder deelt de Vereniging in het ondernemingsrisico van de deelnemingen. De VNG wil haar afhankelijkheid van het resultaat van de VNG-bedrijven terugdringen. Hierdoor zal bij de VNG het risico dat uit het aandeelhouderschap voortkomt gemitigeerd worden. Dit heeft zij gedaan door in 2019 het resultaat van de deelnemingen niet mee te nemen in de begroting.

Beleggingen

De Vereniging loopt koersrisico over het belegd vermogen. Als de koersen van aandelen en obligaties dalen dan zal dit een negatief effect op het vermogen hebben. Tevens kan het een negatief effect op het resultaat hebben omdat begrote inkomsten uit beleggingen niet worden gerealiseerd. Behoudens de situatie van algehele en extremere omstandigheden (malaise op de effectenmarkten) is door het aanbrengen van spreiding in de portefeuille (in beleggingscategorieën en over regio's wereldwijd), het risico op een negatief effect op het vermogen beperkt. Er is gekozen voor een middellange beleggingsstrategie. Dat houdt in dat wordt verwacht dat optredende koersdalingen op de middellange termijn weer goed worden gemaakt en de vermogenspositie dus niet structureel wordt aangetast. Een eventueel negatief effect op het jaarresultaat van de Vereniging is niet altijd op voorhand uit te sluiten. Wel wordt dit eventuele negatieve effect gedempt door te werken met een herwaarderingsreserve. Hierdoor worden, zolang de herwaarderingsreserve positief is, ongerealiseerde koersresultaten niet in het resultaat betrokken. Het risico kan verder worden beperkt door een tijdige aanpassing van de portefeuillevverdeling in tijden van verslechterende marktomstandigheden. Er wordt een defensief beleggingsbeleid gevoerd.

Eigenrisicodragers WW en Bovenwettelijk WW (BWW)

De Vereniging is eigen risicodragers voor de WW- en BWW-rechten van de oud-medewerkers. Dit kan leiden tot aanzienlijke tegenvallers. Voor alle opgebouwde rechten is in het verleden een voorziening gevormd. Om eventuele opbouw van nieuwe rechten te beperken, zal de Vereniging zoeken naar maatregelen die liggen in de sfeer van vergroting van de interne mobiliteit en daar waar mogelijk werken met tijdelijke contracten.

Kerninformatie van de VNG

(bedragen x € 1.000)

Geconsolideerde balans van de VNG per ultimo	2019	2018
Vaste activa	75.102	69.933
Vlottende activa	78.510	70.917
Groepsvermogen	(64.627)	(61.975)
Voorzieningen	(2.764)	(2.068)
Kortlopende schulden	(86.221)	(76.807)
	0	0

Geconsolideerde staat van baten en lasten van de VNG	2019	2018
Contributie	22.787	21.921
Totale baten	148.016	132.575
Totale lasten	149.848	134.284
Bedrijfsresultaat	(1.832)	(1.710)
Financiële baten en lasten	1.067	1.262
Vennootschapsbelasting	(318)	(431)
Resultaat boekjaar	(1.174)	(879)

Het aandeel in het resultaat van de VNG-bedrijven in het resultaat (na VpB) van de Vereniging is als volgt opgebouwd	2019	2018
Congres- en Studiecentrum VNG B.V.	327	179
VNG Risicobeheer B.V.	271	580
VNG International B.V.	188	144
VNG Realisatie B.V.	22	25
VNG Kenniscentrum Handhaving en Naleving Advies B.V.	194	454
VNG Diensten B.V. (excl. deelnemingen).	(90)	(50)
	912	1.332

Personeelsgegevens van de Vereniging	2019	2018
Bezetting in fte's per 31 december	269 fte	244 fte
Gemiddeld aantal fte's in 2019	249,5 fte	237 fte
Uitstroompercentage bij de Vereniging	8,8%	14,1%
Ziekteverzuimpercentage (excl. zwangerschappen)	2,6%	3%
Salarislasten in procenten van de lasten	19%	19%

Vraagbaakfunctie van de Vereniging	2019	2018
Aantal binnengekomen vragen via de Frontoffice	22.052	20.417

Samenstelling bestuur en directie VNG

(per 31 december 2019)

Dhr. J. van Zanen	Voorzitter	Burgemeester	Utrecht
Dhr. H. Bruls	Vicevoorzitter	Burgemeester	Nijmegen
Dhr. A. de Baat	Penningmeester	Gemeentesecretaris	Capelle aan den IJssel
Dhr. E. van Oosterhout	Secretaris	Burgemeester	Emmen
Mw. I. Adema	Lid	Burgemeester	Lelystad
Dhr. R. Cazemier	Lid	Burgemeester	Dinkelland
Dhr. V. Everhardt	Lid	Wethouder	Amsterdam
Dhr. P. Heijkoop	Lid	Wethouder	Dordrecht
Dhr. A. Hofland	Lid	Burgemeester	Rijssen-Holten
Mw. L. Hooijdonk	Lid	Wethouder	Utrecht
Dhr. J. Kompier	Lid	Wethouder	Vaals
Dhr. S. de Langen	Lid	Wethouder	Rotterdam
Dhr. R. Lieveense	Lid	Raadslid	Schouwen-Duiveland
Dhr. H. Lenferink	Lid	Burgemeester	Leiden
Mw. S. Mutluer	Lid	Wethouder	Zaanstad
Mw. W. Paulusma	Lid	Raadslid	Groningen
Mw. A. Penn-te Strake	Lid	Burgemeester	Maastricht
Dhr. B. Revis	Lid	Wethouder	Den Haag
Dhr. C. Rutten	Lid	Raadslid	Breda
Mw. E. van Selm	Lid	Burgemeester	Opsterland
Dhr. G. Soest	Lid	Griffier	Venlo
Mw. A. Usmany-Dallinga	Lid	Wethouder	Appingedam
Dhr. F. Weerwind	Lid	Burgemeester	Almere
Dhr. T. Weterings	Lid	Burgemeester	Tilburg
Directie			
Jantine Kriens	Algemeen directeur		
Pieter Jeroense	plv. Algemeen directeur		

Jaarrekening 2019

Toelichting algemeen

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten is een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid. Zij is statutair gevestigd en kantoorhoudende te (2514 JS) Den Haag, aan de Nassaulaan 12. Het KvK nummer van de Vereniging is 40409418.

De jaarrekening van de VNG is opgesteld op 23 april 2020.

In het verslag wordt de staat van baten en lasten 2019 vergeleken met de staat van baten en lasten 2018 en de begroting 2019. De begroting van de Vereniging waartegen de realisatie wordt afgezet is de goedgekeurde begroting 2019 welke in december 2018 door het bestuur is vastgesteld.

Doelstelling

De doelstellingen van de VNG zijn:

1. De leden collectief en individueel bijstaan bij de vervulling van hun bestuurszaken.
2. Voor de leden of groepen van leden afspraken maken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector en overeenkomsten betreffende de arbeidsvoorwaarden van personeel in de sector gemeenten aan te gaan met werknemersorganisaties.

Toepassing verslaggevingsstelsel

Het toegepaste verslaggevingsstelsel voor de jaarrekening is gebaseerd op de wettelijke voorschriften weergegeven in Richtlijn 640, Organisaties zonder winststreven voor zowel de enkelvoudige als de geconsolideerde jaarrekening.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Rapporteringsvaluta

De enkelvoudige en geconsolideerde jaarrekening luidt in duizenden euro's (€). De euro fungeert als functionele en rapporteringsvaluta van de VNG. Tellingen zijn gebaseerd op de niet afgeronde bedragen.

Vergelijkende cijfers

Voor de vergelijkbaarheid van de cijfers 2019- 2018 zijn de vergelijkende cijfers 2018 in de balans, staat van baten en lasten en de toelichting op enkele onderdelen aangepast. Daar waar dat gedaan is, wordt daarvan melding gemaakt in toelichting.

Herwaardering

Effecten worden gewaardeerd tegen beurswaarde per balansdatum. Ongerealiseerde waardeveranderingen worden verwerkt in de herwaarderingsreserve. Indien echter de herwaarderingsreserve negatief is, komen ongerealiseerde koerseffecten wel ten gunste of ten laste van het resultaat. De herwaarderingsreserve is ingesteld om resultaatseffecten ten gevolge van niet gerealiseerde koerseffecten (bewegingen) te voorkomen.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van VNG en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Consolidatie

In de consolidatie zijn de financiële gegevens van de VNG en haar groepsmaatschappijen opgenomen. Het resultaat uit dochterondernemingen zijn in de enkelvoudige jaarrekening na het bedrijfsresultaat verantwoord onder het kopje aandeel in resultaat van deelnemingen. De direct of indirect gehouden deelnemingen in groepsmaatschappijen zijn:

- VNG International B.V., Den Haag, 100% belang
- VNG Risicobeheer B.V., Den Haag, 100% belang
- Congres- en Studiecentrum VNG B.V., Den Haag, 100% belang
- VNG Opleiding en Detachering B.V., Den Haag, 100% belang
- VNG Realisatie B.V., Den Haag, 100% belang
- VNG Kenniscentrum Handhaving en Naleving Advies B.V. Den Haag 100% belang
- VNG Diensten B.V., Den Haag, 100% belang

Nevenvestigingen:

VNG International B.V. heeft één dochteronderneming te weten CILG in Tunesië (100% belang). De twee dochtermaatschappijen Mepco s.r.o Tsjechië (97,5% belang) en CMRA, Zuid Afrika (100% belang) zijn in 2019 verkocht aan derde partijen.

In het verslag wordt de geconsolideerde staat van baten lasten 2019 vergeleken met de geconsolideerde staat van baten en lasten 2018. De geconsolideerde begroting wordt niet gebruikt als sturingsinstrument en is daarom niet opgesteld.

Valutaomrekening

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de valutakoers per balansdatum. In de staat van baten en lasten zijn baten, lasten en resultaten omgerekend in euro's tegen de op het moment van de transacties geldende koers. Het hierbij ontstane koersverschil wordt direct in het resultaat verwerkt.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur, of tegen lagere opbrengst waarde. De afschrijving bedraagt voor bedrijfsgebouwen vijftig jaar (verbouwingen tien jaar), voor renovaties twintig jaar, machines en installaties zes tot twintig jaar en voor andere bedrijfsmiddelen drie tot tien jaar. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van de VNG.

Overige effecten

Effecten worden gewaardeerd tegen reële waarde gebaseerd op beurskoers per balansdatum. Ongerealiseerde waardeveranderingen worden direct verwerkt in de herwaarderingsreserve. Indien de herwaarderingsreserve negatief is, wordt de herwaarderingsreserve ten laste van het resultaat aangevuld tot € 0. Dit ten laste van het resultaat gebrachte verlies, wordt in latere jaren, bij een positieve ontwikkeling, weer ingelopen ten gunste van de staat van baten en lasten.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt dit als zodanig toegelicht.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven, die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen.

Jubileumvoorzieningen: De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, verwachte salarisstijgingen, blijfkans en leeftijd.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Baten

Algemeen

Onder baten wordt verstaan: de contributie-inkomsten, de projectbijdragen, de bijdrage t.b.v. Fonds GGU, de opbrengst uit levering van goederen en diensten aan derden, onder aftrek van kortingen e.d. en van over de baten geheven belastingen. De baten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Bijdragen en subsidies

De toerekening van de projectbijdragen vindt plaats op basis van de gemaakte lasten in de desbetreffende jaar. De gemaakte projectlasten worden verantwoord naar kostencategorie in de staat van baten en lasten.

Resultaat deelnemingen

Het resultaat van de deelnemingen komt overeen met het aandeel in het resultaat over het boekjaar van de betreffende deelneming. De resultaten van nieuw verworven groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie meegenomen rechtspersonen en vennootschappen worden geconsolideerd vanaf de overnamedatum. Op die datum worden de activa, voorzieningen en schulden gewaardeerd tegen de reële waarden. De betaalde goodwill wordt geactiveerd en afgeschreven over de economische levensduur. De resultaten van afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie verwerkt tot het tijdstip waarop de groepsband wordt verbroken.

Lasten

Algemeen

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Intercompany-transacties

Resultaten uit transacties met en tussen groepsmaatschappijen worden volledig geëlimineerd.

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de Wet Modernisering Vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen in werking getreden. Hierdoor zijn de VNG en de door haar (in)direct gehouden dochterondernemingen onderworpen aan vennootschapsbelasting. De door de VNG (in)directe gehouden dochterondernemingen zijn gevoegd in een fiscale eenheid op het niveau van VNG Diensten B.V. De resultaten van de door de VNG gehouden dochterondernemingen worden in de post resultaat deelnemingen verantwoord na de belastinglast van de fiscale eenheid. Geconsolideerd wordt de totale belastinglast van de consolidatie kring verantwoord.

Pensioenen

Bij de Vereniging is sprake van een bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) ondergebrachte pensioenregeling. Deze pensioenregeling wordt als toegezegde pensioenregeling gekwalificeerd. Verwerking in de jaarrekening van de VNG vindt plaats als toegezegde bijdrage-regeling, omdat de VNG geen verplichting heeft om aanvullende bijdragen te voldoen, anders dan hogere toekomstige premies als sprake is van een tekort bij het ABP. Volgens de Pensioenwet moet het ABP beschikken over een vereist eigen vermogen en een minimaal vereist eigen vermogen. De 'beleidsdekkingsgraad'; het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden bedroeg eind 2019 95,8% (2018: 103,8%). Dat is 8,4% onder het vereiste minimum. Als deze beleidsdekkingsgraad tot en met 2020 onder het vereiste niveau van 104,2% blijft en de actuele dekkingsgraad eind 2020 ook lager is dan 104,2%, is verlaging van pensioen onvermijdelijk. Gedeeltelijke indexatie mag bij een beleidsdekkingsgraad van 110% of hoger. Vanaf 121% mag het ABP volledig indexeren.

Algemene grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de post liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en ontvangen dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Overige informatie

Rente- en kredietrisico's

De invloed van veranderingen in rentetarieven op de resultaten van de VNG worden zo veel mogelijk beperkt. Hierbij stelt de VNG zich ten doel de totale rentebaten te optimaliseren en de totale rentelasten te beperken. Om dit te bereiken bankiert de Vereniging in een zogenaamd rente- en saldo-compensabel stelsel. Hierbij bankiert zij met de door haar (indirect) gehouden dochters. Doordat de bank in dit stelsel alleen het saldo van de verschillende rekeningen ziet, fungeren de plusstanden van de deelnemingen als dekking tegen eventuele roodstanden van de Vereniging. Debetstanden op de hoofdrekening of een van de nevenrekeningen worden bij een totale saldo creditstand op de hoofdrekening gecompenseerd, zodat er in dat geval per saldo geen debetrente behoeft te worden betaald. Eventueel uit te zetten gelden buiten het stelsel geschiedt van de hoofdrekening of van uit de rekening van VNG Diensten B.V. De kredietrisico's voor de Vereniging zijn als laag te kwalificeren. De baten die de Vereniging genereert, zijn nagenoeg alle afkomstig van overheidsinstellingen.

Tekstuele analyse

De cijfers worden zoveel mogelijk toegelicht onder de enkelvoudige balans en staat van baten en lasten. Voor zover de cijfers in de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten hetzelfde zijn als de enkelvoudige balans en staat van baten en lasten, zullen deze niet apart worden toegelicht.

Enkelvoudige jaarrekening 2019

Enkelvoudige balans per 31 december 2019

Voor bestemming van het resultaat (bedragen x € 1.000)

ACTIVA

		2019	2018
<i>Vaste activa</i>			
Materiële vaste activa (1)			
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	10.582	9.707	
Activa in uitvoering	220	401	
Machines en installaties	709	741	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	779	445	
		12.290	11.294
Financiële vaste activa (2)			
Deelnemingen	19.941	22.977	
Overige effecten	62.368	58.557	
		82.309	81.534
Totaal vaste activa		94.599	92.828
<i>Vlottende activa</i>			
Vorderingen			
Handelsdebiteuren (3)	3.875	3.720	
Belastingen (4)	753	126	
Intercompany (5)	2.143	1.900	
Overige vorderingen en overlopende activa (6)	8.161	3.406	
		14.932	9.152
Liquide middelen (7)	28.603	27.345	
		28.603	26.716
Totaal vlottende activa		43.535	35.868
Totaal activa		138.134	128.696

PASSIVA

		2019	2018
Eigen vermogen (8)			
Herwaarderingsreserves	7.192	3.420	
Wettelijke reserve	2.725	-	
Bestemmingsreserves	5.946	8.661	
Overige reserves	49.207	49.919	
Omrekenverschillen	(127)	(180)	
Onverdeeld resultaat	(316)	154	
		64.627	61.974
Voorzieningen (9)			
Egalisatievoorziening	1.376	1.460	
Jubileumvoorziening	438	411	
		1.814	1.871
Kortlopende schulden			
Handelscrediteuren (10)	6.871	2.664	
Belastingen en premie sociale verzek. (11)	5.103	6.053	
Intercompany (12)	8.210	5.748	
Overlopende passiva (13)	45.626	45.938	
Overige schulden (14)	5.883	4.448	
		71.693	64.851
Totaal passiva		138.134	128.696

Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2019

(bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2019	Begroot 2019	Realisatie 2018
Baten			
Contributie	22.787	22.800	21.921
Bijdrage projecten (15)	84.488	70.658	71.016
Overige baten (16)	6.816	5.879	8.387
Som der baten	114.091	99.338	101.324
Lasten			
Salarissen (17)	17.803	18.416	15.943
Sociale lasten en pensioenlasten (17)	4.281	5.208	4.039
Overige personeelslasten (18)	12.908	1.852	17.545
Afschrijvingen	1.410	1.800	1.550
Kantoor- en huisvestingslasten (19)	7.826	4.100	5.771
Activiteitslasten (20)	71.096	72.594	57.722
Overige lasten (21)	1.894	1.699	2.240
Som der lasten	117.218	105.669	104.810
Bedrijfsresultaat	(3.127)	(6.331)	(3.486)
Financiële baten en lasten (22)	1.041	-	1.275
Aandeel in resultaat van deelnemingen (23)	912	-	1.332
Resultaat voor belastingen	(1.174)	(6.331)	(879)
VPB	-	-	-
Resultaat	(1.174)	(6.331)	(879)
Dekking uit het vermogen	858	6.331	1.033
Onverdeeld resultaat	(316)	0	154

Het bedrijfsresultaat is uitgekomen op € 3,127 miljoen negatief. Dit is € 3,204 miljoen beter dan begroot.

De resultaten van de effectenportefeuille en de deelnemingen waren geen onderdeel van de begroting. Deze opbrengsten zorgen voor een positief resultaat van € 1,041 miljoen vanuit de effectenportefeuille en € 0,912 miljoen als resultaat van deelnemingen.

Na de onttrekking uit de bestemmingsreserve en de lasten van de herhuisvesting, is het onverdeeld resultaat uitgekomen op € 0,316 miljoen negatief.

Resultaatsbestemming

Het exploitatieresultaat 2019 is gelijk aan € 0,316 miljoen negatief. De onttrekking uit de bestemmingsreserve, gelijk aan € 0,858 miljoen, is toegevoegd aan het onverdeeld resultaat. Het onverdeeld resultaat, € 0,316 miljoen negatief, zal in mindering worden gebracht op de overige reserves.

Toelichting op de enkelvoudige balans

(bedragen x € 1.000)

Materiële vaste activa (1)

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

	Bedrijfs- gebouwen en -terreinen	Activa in uitvoering	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Totaal 2019
Beginstand					
Aanschafwaarde	22.903	401	5.470	5.110	33.883
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	(13.195)	-	(4.729)	(4.665)	(22.588)
Boekwaarde 1 januari 2019	9.707	401	741	445	11.294
Mutaties					
Investerings	1.628	220	460	498	2.806
Desinvesteringen aanschafwaarde	(310)			(239)	(549)
Desinvesteringen afschrijvingen	310			239	549
Herrubriceringen aanschafwaarde		(401)		(289)	(690)
Herrubriceringen afschrijvingen			(133)	423	289
Afschrijvingen	(754)		(358)	(298)	(1.410)
Totaal mutaties	874	(181)	(32)	334	996
Eindstand					
Aanschafwaarde	24.841	220	5.929	5.558	36.548
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	(14.259)	-	(5.220)	(4.779)	(24.258)
Boekwaarde 31 december	10.582	220	709	779	12.290
Afschrijvingspercentages	2-20%		5-16,7%	10-33%	

In 2019 is geïnvesteerd in de vergaderzalen en het restaurant op de begane grond, het ICT-netwerk en de inventaris in de Willemshof. De mutaties in de vaste activa bestaan verder uit de reguliere vervanging van activa en de geplande jaarlijkse afschrijvingen. Activa in uitvoering zijn de investeringen die op balansdatum nog niet in gebruik zijn en geactiveerd worden in 2020 of later.

De actuele WOZ-waarde van Nassaulaan 12 is gelijk aan € 16,4 miljoen en die van de Sophia-laan 10 bedraagt € 2,075 miljoen.

Financiële vaste activa (2)

Deelnemingen	2019	2018
VNG Diensten B.V.	19.941	22.977
	19.941	22.977

VNG Diensten B.V.	2019	2018
Stand per 1 januari	22.977	21.718
Bij: aandeel in resultaat	912	1.332
Af: dividend	(4.000)	-
Af: omrekenverschillen vreemde valuta	53	(74)
Stand per 31 december	19.941	22.977

De afname van de waarde ultimo 2019 ten opzichte van de waarde 2019 van VNG Diensten B.V. is het gevolg van een combinatie van de dividenduitkering aan de VNG en het resultaat over 2019.

Overige effecten	2019	2018
Effectenportefeuille	62.365	58.553
Overige beleggingen	4	4
Stand per 31 december	62.368	58.557

Het verloop van de effectenportefeuille

	Obligaties	Aandelen	Totaal 2019	Totaal 2018
Balanswaarde per 1 januari	41.000	17.553	58.553	59.302
Aankopen		39	39	8.207
Verkopen				(6.759)
Gerealiseerde waardedalingen of -stijgingen				56
Ongerealiseerde waardedalingen of -stijgingen	1.851	1.922	3.773	(2.253)
Stand per 31 december	42.851	19.514	62.365	58.553

De balanswaarde per ultimo 2019 komt ten opzichte van de balanswaarde ultimo 2018 € 3,812 miljoen hoger uit. De in 2018 teruggelopen balanswaarde effecten (-/- € 0,749 miljoen) is hierdoor weer meer dan volledig ingelopen. Het verschil in het saldo aan- en verkopen draagt voor € 0,039 miljoen bij aan het verschil en het saldo gerealiseerde en ongerealiseerde waarde mutaties draagt € 3,773 miljoen bij. De verklaarde verschillen salderend geeft een ten opzichte van 2018 een hogere balanswaarde effecten van € 3,812 miljoen.

	Obligaties	Aandelen	Totaal 2019	Totaal 2018
Cumulatieve ongerealiseerde koerseffecten	3.405	3.787	7.192	3.420

Ten opzichte van de stand in 2018 nam de herwaarderingsreserve 2019 met € 3,773 miljoen toe. Deze toename is geheel toe te schrijven aan de mutatie in ongerealiseerde waarde mutaties. Aan toename ongerealiseerde waarde mutaties draagt de categorie vastrentende waarden voor € 1,851 miljoen bij. De categorie aandelen draagt voor € 1,922 miljoen bij aan toename van de herwaarderingsreserve. Door marktomstandigheden zijn er geen effecten verkocht waardoor de gerealiseerde waarde mutaties op nihil uitkomen.

Handelsdebiteuren (3)

	2019	2018
Handelsdebiteuren	4.488	4.171
Voorziening dubieuze debiteuren	(612)	-451
Stand per 31 december	3.875	3.720

De post handelsdebiteuren is met € 0,317 miljoen toegenomen.

De contributievorderingen zijn ten opzichte van vorig jaar met € 0,120 miljoen toegenomen. Er zijn iets minder betalingen voor het einde van het jaar ontvangen. Hiermee verband houdend is de vooruit ontvangen contributie ook voor een lager bedrag (€ 0,108 miljoen) in de overlopende passiva meegenomen.

Op overige handelsdebiteuren is per saldo een toename van € 0,048 miljoen te zien. Enerzijds een toename door een aantal grote vorderingen voor detacheringen eind van het jaar. Anderzijds zijn oude vorderingen van de in de VNG gehuisveste verenigingen en secretariaten in 2019 betaald.

De voorziening dubieuze debiteuren is met € 0,161 miljoen toegenomen. Ondanks het afnemen van de vorderingen op de in de VNG gehuisveste verenigingen en secretariaten (€ 0,036 miljoen) is een hogere voorziening nodig voor de contributievorderingen op de overzeese gebieden.

Belastingen (4)

	2019	2018
Terug te vorderen Dividendbelasting	753	126
Stand per 31 december	753	126

De post Belastingen is met € 0,627 miljoen toegenomen. Hiervan is € 0,600 miljoen als gevolg van de dividenduitkering vanuit VNG Diensten. De overige € 0,027 miljoen betreft de toename van de nog terugvorderbare dividendbelasting vanuit de effectenportefeuille.

Vorderingen op de groepsmaatschappijen (5)

	2019	2018
Congres- en Studiecentrum VNG B.V.	138	71
VNG International B.V.	150	22
VNG Opleiding & Detachering B.V.	4	1
VNG Realisatie B.V.	1.575	1.532
VNG Risicobeheer B.V.	44	84
VNG KCHN Advies B.V.	75	190
VNG Diensten B.V.	157	
Stand per 31 december	2.143	1.900

Overige vorderingen en overlopende activa (6)

	2019	2018
Overige vorderingen	22	41
Overlopende activa	8.138	3.365
Stand per 31 december	8.161	3.406

De overige vorderingen zijn met € 0,019 miljoen afgenomen doordat waarborgsommen zijn geactualiseerd.

De grootste stijging (€ 4,746 miljoen) in de overlopende activa wordt veroorzaakt doordat in 2019 reclassificatie op het 'onderhanden werk' heeft plaatsgevonden en het te vorderen bedrag op de projecten van € 6,446 miljoen in de overlopende activa is opgenomen. In 2018 bedroeg het te vorderen bedrag op de projecten € 7,855 miljoen en de overlopende activa € 11,220 miljoen. Daarnaast is een hoger bedrag (€ 0,530 miljoen) aan vooruitbetaalde bijdragen 2020 opgenomen. Tot slot een grote afname (€ 2,212 miljoen) die voor het grootste deel wordt veroorzaakt door het aflopen van de participatieovereenkomst voor Windows Server en een grote projectafwikkeling in 2018. Het saldo 2019 bestaat dan voornamelijk uit posten die begin 2020 zijn gefactureerd of als nog te ontvangen zijn opgenomen.

Liquide middelen (7)

	2019	2018
Bank	28.598	26.716
Kas	5	-
Stand per 31 december	28.603	26.716

Het saldo van de liquide middelen betreft het totaal van de zakelijke rekeningen-courant en spaar-/vermogensspaarrekeningen. Dit is inclusief een voorraad VVV-Bonnen met een waarde van € 5.300. De liquide middelen staan vrije beschikking van de Vereniging.

Eigen vermogen (8)

	2019	2018
Overige reserve	49.207	49.919
Bestemmingsreserve	5.946	8.661
Wettelijke reserve	2.725	-
Herwaarderingsreserve	7.192	3.420
Omrekenverschillen	(127)	(180)
Onverdeeld resultaat	(316)	154
	64.627	61.975

De overige reserve is vrij besteedbaar. De Bestemmingsreserve, de Wettelijke reserve, de Herwaarderingsreserve en de Omrekenverschillen zijn niet vrij besteedbaar.

Overige Reserve	2019	2018
Stand per 1 januari	49.919	48.678
Af: Vorming bestemmingsreserve begane grond	(1.500)	
Bij resultaatsbestemming vorig boekjaar	154	1.241
Bij: Vrijval bestemmingsres WW rechten	433	
Bij: Bestemmingsreserve nieuwe willemshof	201	
Stand per 31 december	49.207	49.919

Bestemmingsreserve	2019	2018
Stand per 1 januari	8.661	9.694
Af: lasten herhuisvesting	(794)	(1.033)
Af: lasten afschrijving begane grond	(62)	
Af: Wettelijke reserve VNG Realisatie	(2.725)	
Af: Vrijval bestemmingsres WW rechten	(433)	
Af: Vrijval Bestemmingsreserve nieuwe willemshof	(201)	
Bij: Bestemming verbouwing begane grond	1.500	
Stand per 31 december	5.946	8.661

In 2007 is besloten de lasten veroorzaakt door de verbouwing van de Willemshof ten laste van het eigen vermogen te laten komen. Hiervoor is een Bestemmingsreserve gevormd. Per balansdatum is de reservering aangepast aan de resterende afschrijvingslasten van deze verbouwing.

Voor de verbouwing van de begane grond is in 2018 besloten dat de afschrijvingslasten voor een totaalbedrag van € 1,500 miljoen ten laste komen van het vermogen. Hiervoor is een bestemmingsreserve gevormd.

In 2012 is € 0,433 miljoen uit het resultaat 2011 toegevoegd aan de Bestemmingsreserve voor de dekking van de WW- en BWWrechten van de medewerkers van het Expertisecentrum Kinderopvang. Deze toevoeging valt per balansdatum vrij. Er is geen noodzaak meer om een aparte dekking te voorzien voor de WW- en BWWrechten van deze medewerkers. Die worden nu meegenomen in de jaarlijkse dotatie aan de voorziening op de balans.

De wettelijke reserve van VNG Realisatie BV wordt per balansdatum apart gepresenteerd. Zie toelichting verder onder de wettelijke reserve.

Eind 2018 bestaat de Bestemmingsreserve (€ 5,946 miljoen) uit het saldo van de afschrijvingslasten verbouwing Willemshof (€ 4,394 miljoen), afschrijvingslasten begane grond (€ 1,438 miljoen) en het solidariteitsfonds (€ 0,114 miljoen) gevormd voor de vergoeding van de schade ontstaan uit de staking door gemeente ambtenaren.

Wettelijke Reserve	2019	2018
Stand per 1 januari	-	-
Bij: Reserve VNG Realisatie	2.725	-
Stand per 31 december	2.725	-

In 2015 en 2016 is € 2,725 miljoen zijnde de verkrijgingswaarde en het resultaat van VNG Realisatie B.V. toegevoegd aan de bestemmingsreserve. Het besluit voor het toevoegen aan de bestemmingsreserve is genomen bij het vaststellen van de jaarrekening 2015 en 2016, omdat VNG Realisatie B.V. behoudens bijzondere omstandigheden geen dividend uit kan keren, welke komt uit de uitnamen gemeentefonds en/of de omzetting van de Stichting naar een Coöperatie. Deze reserve wordt per balansdatum apart gepresenteerd als wettelijke reserve.

Herwaarderingsreserve (gesplitst)	Obligaties	Aandelen	Totaal 2019	Totaal 2018
Balanswaarde per 1 januari	1.554	1.865	3.420	6.023
Realisatie herwaardering door verkoop	-	-	-	(350)
Ongerealiseerde waarde mutaties	1.850	1.922	3.773	(2.253)
Aanpassing herwaardering	1.850	1.922	3.773	(2.603)
Stand per 31 december	3.405	3.787	7.192	3.420

De herwaarderingsreserve is vanaf 2009 positief. Hierdoor lopen de ongerealiseerde koersresultaten via de balans. Doordat de gerealiseerde waarde mutaties op nihil uitkwamen en het saldo ongerealiseerde waarde mutaties uitkwam op € 3,773 miljoen komt de stand herwaarderingsreserve ultimo 2019 uit op € 7,192 miljoen

Omrekenverschillen	2019	2018
Stand per 1 januari	(180)	(106)
Mutatie	53	(74)
Stand per 31 december	(127)	(180)

Onverdeeld resultaat boekjaar	2019	2018
Stand per 1 januari	154	1.241
Af: mutatie bestemmingsreserve (uit onverdeeld voorgaand boekjaar)		-
Af: naar Overige reserves (uit onverdeeld resultaat voorgaand boekjaar)	(154)	(1.241)
Bij: mutatie bestemmingsreserve 2019 (afschrijven huisvesting)	858	1.033
Af: resultaat boekjaar	(1.174)	(879)
Stand per 31 december	(316)	154

Het onverdeeld resultaat wordt in mindering gebracht op de overige reserve.

Vorzieningen (9)

De VNG heeft een tweetal voorzieningen voor verplichtingen die voortvloeien uit aanspraken op de WW- en Bovenwettelijke WW-regelingen en voor de uit te keren jubileumuitkeringen. Deze voorzieningen hebben in overwegende mate een langlopend karakter. Deze voorzieningen worden jaarlijks in overeenstemming gebracht met de maximale toekomstige verplichtingen.

Egalisatievoorziening	2019	2018
Stand per 1 januari	1.460	967
Bij: dotaties	257	1.207
Af: onttrekkingen	(341)	(714)
Stand per 31 december	1.376	1.460

In 2019 is de egalisatievoorziening voor toekomstige jaarlijkse verplichtingen voor afvloeiingslasten gedaald met € 0,084 miljoen. De weergegeven dotatie wordt in hoge mate veroorzaakt door de opgebouwde rechten van (oud-)medewerkers die recht hebben op een WW-uitkering. De onttrekking bestaat uit de betaling van de uitkeringsrechten van de oud-medewerkers die reeds in de voorziening waren meegenomen.

Voorziening ambtsjubilea	2019	2018
Stand per 1 januari	411	-
Bij: dotaties	27	411
Stand per 31 december	438	411

Vanaf 2018 is er een voorziening gevormd voor de toekomstige ambtsjubilea. De voorziening betreft de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen gebaseerd op de gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Handelscrediteuren (10)

	2019	2018
Handelscrediteuren	10.872	7.322
Betalingen onderweg	46	
Reclassificatie	(4.047)	(4.658)
Stand per 31 december	6.871	2.664

De reclassificatie betreft de BTW-aangifte van december (€ 4,421 miljoen.) en het saldo nog te betalen facturen aan de VNG-bedrijven (€ 1,193 miljoen). Deze facturen worden in de administratie samen met de andere crediteuren in het zelfde subboek verwerkt en als intercompany gereclassificeerd en apart op de balans opgenomen.

Belastingen en premie sociale verzekeringen (11)

	2019	2018
Afdracht loonbelasting en sociale premies	577	517
Pensioenen	341	281
Omzetbelasting	4.185	5.254
Stand per 31 december	5.103	6.053

Intercompanycrediteuren (12)

	2019	2018
Congres- en Studiecentrum VNG B.V.	1.302	1.114
VNG International BV	28	543
VNG Opleiding & Detachering B.V.	201	25
VNG Realisatie B.V.	6.528	3.572
VNG KCHN Advies BV	151	494
Stand per 31 december	8.210	5.748

Overlopende passiva (13)

	2019	2018
Vooruit gefactureerde contributie	12.401	11.229
Vooruit ontvangen subsidies	19.036	13.499
Fonds GGU & Gemeentefonds Saldi	14.189	21.210
Stand per 31 december	45.626	45.938

Onder de post vooruit ontvangen subsidies zijn de bedragen opgenomen van het Rijk voor de projecten die nog doorlopen of afgerekend worden in 2020 en later. In 2020 wordt € 0,142 miljoen vanuit de vooruitontvangen subsidies (€ 19,036 miljoen) verantwoord bij de subsidiegever.

Onder de post Fonds GGU en Gemeentefonds Saldi staan de nog uit te geven bedragen van de uitname uit het Gemeentefonds en het Fonds GGU. De ALV 2019 heeft ingestemd om in 2020 uit deze gelden € 12,7 miljoen te besteden aan de collectieve activiteiten zoals genoemd in het plan GGU 2020. De overige gelden blijven ter beschikking van de activiteiten binnen het Fonds GGU in de komende jaren.

Overige schulden (14)

	2019	2018
Vooruit gefactureerde bedragen	-	10
Div. reserveringen voor verlof en vakantiegeld	2.365	2.132
Overige schulden	3.518	2.306
Stand per 31 december	5.883	4.448

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De totale verplichting voor beheer en onderhoud van het automatiseringssysteem en de Facilitaire Diensten (catering, onderhoud gebouwen, schoonmaak en receptiediensten) bedraagt € 4,724 miljoen (t/m 2022).

Per jaar is de verplichting :

2020 € 2,349 miljoen

2021 € 2,217 miljoen

2022 € 0,158 miljoen

Hoofdelijke aansprakelijkheid

De VNG maakt onderdeel uit van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting, waarvan naast de VNG ook VNG Diensten B.V., VNG International B.V., VNG Realisatie B.V., Congres- en Studiecentrum VNG B.V., VNG Risicobeheer B.V., VNG Kenniscentrum Handhaving & Naleving Advies B.V. en VNG Opleiding & Detachering B.V. deel uitmaken.

Binnen deze fiscale eenheid zijn de bedrijven, die onderdeel van de eenheid zijn, vrijgesteld van btw-heffing op de onderlinge leveringen en diensten. Elke afzonderlijke entiteit binnen

deze fiscale eenheid doet zelfstandig aangifte. Daarnaast zijn de entiteiten binnen de fiscale eenheid volledig aansprakelijk voor de afdracht van de omzetbelasting van de fiscale eenheid als geheel.

Gebeurtenissen na balansdatum

In 2020 heeft het coronavirus (COVID-19) zich ontwikkeld tot een pandemie en ook Nederland wordt getroffen door deze uitbraak. Het coronavirus heeft een grote impact op de Nederlandse maatschappij; scholen, horeca en sportclubs zijn gesloten, bedrijven zijn overgegaan op thuiswerken, mensen worden verzocht om zoveel mogelijk binnen te blijven, bijeenkomsten zijn tenminste het eerste halfjaar niet toegestaan, etc. Deze ontwikkelingen hebben ook zijn weerslag op het VNG concern.

VNG

Voor het boekjaar 2020 is de verwachting dat de impact beperkt zal zijn omdat aan de inkomstenkant al grotendeels zekerheid bestaat vanwege inmiddels gerealiseerde omzet. Voor de toekomstige jaren kan de inkomstenkant mogelijk onder druk komen te staan, hoewel verder de toekomst in dit risico weer afneemt. De VNG heeft een zeer defensieve beleggingsportefeuille die beperkt onder druk komt te staan. De verwachting is dat naarmate de tijd vordert de verliezen weer genivelleerd zullen zijn.

Dochterbedrijven

De gevolgen voor 2020 zijn voor een aantal dochterbedrijven groter. Bijeenkomsten mogen in de eerste helft van 2020 niet georganiseerd worden, projecten worden in een trager tempo uitgerold. Dit alles heeft tot gevolg dat een aantal dochterbedrijven te maken krijgt met uitblijvende inkomsten, terwijl de vaste lasten doorlopen.

Door het groepsvermogen aan te wenden en gebruik te maken van de noodmaatregelen die vanuit het Rijk aangeboden worden, verwacht het VNG concern dat de continuïteit gewaarborgd blijft.

Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

Bijdrage projecten (15)

Zowel de bijdragen als de uitgaven van de projecten zijn hoger dan begroot: dit is het gevolg van nieuwe extern gefinancierde projecten en de projecten welke uitgevoerd zijn vanuit de saldi van GF gelden, welke ultimo 2018 nog op de balans stonden. In de begroting wordt rekening gehouden met de subsidieaanvragen die op dat moment al goedgekeurd zijn. De nieuwe projecten hebben wel effect op het totale bedrijfsresultaat, omdat tegenover de hogere projectbaten, vaak een minder dan evenredige toename van de lasten (zowel uitbestedings- als personele lasten) staat. Uit deze personele lasten op de projecten wordt extra dekking gegeneerd middels de overhead (zoals huisvesting en overhead verwerkt in het uurtarief), welke een bijdrage levert aan het resultaat. In vergelijking met 2018 neemt de bijdrage projecten toe met € 13,472 miljoen. De vergelijkende cijfers 2018 voor de subsidies, zijn aangepast voor een bedrag van € 4,158 miljoen. Eerder zijn ze gepresenteerd onder opbrengst derden.

	Realisatie 2019	Begroot 2019	Realisatie 2018
Bijdrage projecten	84.488	70.658	71.016
Waarvan subsidies van het Rijk	30.648	17.792	27.414
Waarvan projecten uit het Fonds GGU en saldo Gemeentefonds uitname	53.840	52.866	43.602

De VNG heeft sinds de ALV van 14 juni 2017 een extra functie: gemeenten ondersteunen bij het organiseren en verbeteren van de uitvoering van hun werk, genoemd Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU). Dit gebeurt onder meer door meer zaken samen op te pakken: "Samen Organiseren". Eén van de instrumenten om deze gezamenlijke aanpak vorm te geven is gebeurd door het instellen van een fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU). Dit fonds bedraagt in 2019 € 43,249 miljoen excl. BTW (€ 52,3 miljoen euro incl. BTW). Verder is de ALV 2018 akkoord gegaan met de toevoeging van € 9, 617 miljoen (uit de saldi GF gelden) aan de activiteiten uit het Fonds GGU 2019. Tot eind 2017 werden deze activiteiten gefinancierd door een rechtstreekse uitname uit het Gemeentefonds. Omdat dit vanaf 2018 niet meer mogelijk was, is besloten tot een technisch budgettair neutrale omzetting, waarbij de leden de Gemeente fonds uitkering ontvangen en de VNG hen factureert voor de genoemde activiteiten.

De begroting van het Fonds en de hoogte van de financiële bijdrage van de leden aan het Fonds, is in beginsel gebaseerd op inwoneraantal en wordt jaarlijks ter goedkeuring voorgelegd aan de ALV, waarna de leden verplicht zijn deze financiële bijdrage te voldoen ter dekking van de kosten van het Fonds. De financiële en inhoudelijke verantwoording over het Fonds aan de ALV wordt opgenomen in de jaarrekening en het jaarverslag van de vereniging. (zie daarvoor onderstaande tabel). De realisatie van de GGU activiteiten 2019 bedraagt € 52,379 miljoen.

Daarnaast is er € 1,462 miljoen uitgegeven aan uit doorlopende activiteiten uit eerdere jaren, waaronder het programma Handhaving en Naleving, Digitale Agenda, WOZ, en de voorbereidingskosten voor de aanbesteding van 14+ netnummer. Die bedragen die niet uitgegeven zijn in 2019, worden als overlopende passiva opgenomen op de balans. Deze worden in 2020 en verder uitgegeven, aan de daarvoor aangewezen activiteiten binnen het Fonds GGU.

Fonds GGU 2019	Begroting 2019	Begroting incl. (inzet saldi t/m 2018)	Realisatie
Gemeenten als 'één: gezamenlijke basisprocessen en dienstverlening			
Gemeentelijke Basisprocessen	795	795	588
Dienstverlening en Serviceformules	1.000	1.000	829
Inzet op Digitale Identiteit			
Digitale identiteit – beleid en praktijk	500	500	241
Gezamenlijke basis informatievoorziening			
Denkspoor Architectuur en Standaarden*	3.000	3.463	2.902
Doespoor Common Ground*	2.300	2.300	2.101
Gezamenlijke gemeentelijke infrastructuur (GGI)	2.298	2.298	2.218
Datagedreven samenleving en sturing			
Sturingsinformatie en datascienc	2.500	3.243	2.757
"Actieve openbaarheid; Open Data; Datagedreven gemeenten"	950	1.111	1.123
Trendwachting/smart society	250	250	256
Informatieveiligheid en Privacy			
IBD CERT/Advies	2.000	2.000	1.861
Bestuurlijk Handelingsperspectief			
Privacy	407	592	559
Ensia	865	1.115	1.046
Realisatie en Beheer			
Gemeentelijk Service Organisatie ICT producten en diensten	1.611	1.881	1.798
Gemeenschappelijke Digitale Infrastructuur (GDI)	1.655	2.002	1.723
GT 14+	530	863	474
Landelijke Coördinatie raamcontracten Sociaal domein	226	306	268
Samenwerkingsverband bronhouders Basisregistratie grootschalige topografie	177	177	175
Beheer Taxatiewijzer WOZ	1.001	1.001	1.053
Ketenbureau I-Sociaal Domein	9.035	9.335	9.006
Belangenbehartiging voorzieningen keten W&I en WMO/Jeugd	1.171	1.171	1.142
Experiment BRP		1.500	0
Fysiek Domein: Omgevingswet			
Invoering omgevingswet	5.237	5.937	4.691
Doorontwikkeling Sociaal Domein: Werk & Inkomen, Zorg & veiligheid, Schuldhelp; WMO&Jeugd			
Vernieuwingsprogramma Werk en Inkomen	1.350	1.350	1.281
Zorg en Veiligheid	1.893	2.774	2.147
PGB		700	502
Generiek dienstverlening en overhead			
Bedrijfskosten en overhead	3.225	3.225	2.679
Samen Organiseren	500	500	531
Impactanalyse	875	875	724
Generieke kennisdelen, relatiemanagement en ondersteuning	4.725	4.725	3.875
Communicatie	2.250	2.400	2.368
Nieuwe onderwerpen	540	1.598	1.460
	52.866	60.987	52.379

Overige baten (16)

	Realisatie 2019	Begroot 2019	Realisatie 2018
Opbrengst derden	2.283	2.071	3.021
Auteursvergoedingen	150	45	199
Vacatiegelden	24	20	30
Interne baten	3.519	2.863	4.267
Overige baten	840	880	870
Totaal overige baten	6.816	5.879	8.387

Opbrengst derden

De realisatie 2019 ligt in lijn met de begroting en is € 0,738 miljoen lager dan de realisatie 2018. Het verschil met 2018 is veroorzaakt door eenmalige projectopbrengsten. De vergelijkende cijfers 2018 zijn aangepast voor een bedrag van €4,158 miljoen. De subsidieopbrengsten en externe bijdragen op projecten worden vanaf 2019 gepresenteerd onder bijdrage projecten in plaats van overige bijdrage zoals in 2018.

Auteursvergoedingen

De realisatie van de auteursvergoedingen ligt ruim boven begroot. Dit heeft als oorzaak dat de royaltyvergoeding inzake de Gids Gemeentebesturen en de Modelverordeningen, inclusief de CAR-UWO in de begroting niet is opgenomen onder de auteursvergoedingen.

Baten groepsmaatschappijen

In de begroting was rekening gehouden met een daling van € 1,404 miljoen ten opzichte van 2018. De realisatie in 2019 is uiteindelijk € 0,656 miljoen hoger uitgekomen dan begroot met name veroorzaakt door extra diensten die door de bedrijven zijn afgenomen.

De overige baten bestaan voornamelijk uit de opbrengsten Reprorecht, € 0,711 miljoen.

Salarissen, sociale lasten en pensioenlasten (17)

	Realisatie 2019	Begroot 2019	Realisatie 2018
Salarissen	17.803	18.416	15.943
Sociale lasten	2.153	2.227	1.878
Pensioenlasten	2.881	2.980	2.417
Vergoedingen (ZW, uitlenen personeel)	(754)	-	(256)
Totaal salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	22.083	23.624	19.982

Het totaal van salarissen, sociale lasten en pensioenlasten stijgt met € 2,101 miljoen ten opzichte van 2018. De stijging is veroorzaakt door een uitbreiding van de formatie bij de beleidsafdelingen met ca. 20 fte.

Mede door de in 2019 openstaande vacatures, de ZW-vergoedingen en de vergoedingen voor uitgeleend personeel zijn de kosten met € 1,541 miljoen lager begroot. De budgettaire ruimte in de salarislasteren is met name ingezet voor tijdelijke inhuur en detacheringen.

Voor het eerst in drie jaar komt het uitstroombestand uit onder de 10%. In 2019 was het uitstroombestand 8,84% (2018: 14%, 2017: 22%). Het gemiddeld aantal fte in 2019 steeg ten opzichte van 2018. Ultimo 2019 waren er 269,20 fte in dienst (2018: 244,13 fte).

De vergoedingen voor zwangerschap, uitleen van personeel en overige loonlastenvergoedingen kwamen in 2019 hoger uit dan in 2018. De gemiddelde salarislaster per fte stijgt van € 82.900 in 2018 naar € 84.800 in 2019. Deze stijging van 2,3% is het gevolg van de nieuwe cao/de reguliere periodieke verhogingen, de verhoging van de sociale lasten en de aanpassing van de pensioenpremie.

Overige personeelslasten (18)

	Realisatie 2019	Begroot 2019	Realisatie 2018
Uitzendkrachten/personeel derden	10.751	193	14.338
Arbolasten	26	55	39
Studielasten	668	489	531
Werving	91	75	31
Rechtspositionele lasten	389	326	350
Onttrekking/Dotatie voorzieningen	236	236	207
Overige lasten	473	301	1.794
Reis- en verblijflasteren	273	178	254
Totaal overige personeelslasten	12.908	1.852	17.545

De overige personeelslasten overschrijden de begroting met € 11,083 miljoen. Per begrotingspost zijn de verschillen als volgt te duiden:

- De lasten van uitzendkrachten/personeel derden komen € 10,558 miljoen hoger uit dan begroot. De extra lasten hebben voor € 9,644 miljoen betrekking op lasten van inhuur voor extern gefinancierde projecten. Hier staan ook baten tegenover. Het resterende deel heeft onder andere betrekking op vervangende inhuur voor openstaande vacatures, detacheringen en zwangerschapsvervanging. Ten opzichte van 2018 nemen de lasten af met € 3,587 miljoen.
- De arbolasten vallen lager uit dan begroot. Deze lasten bestaan uit een bedrijfszorgpakket, begeleiding vanuit een bedrijfsarts en arbogelateerde aanpassingen aan de werkplekken. Het ziekteverzuim is in 2019 uitgekomen op 2,59%. Dit is iets lager dan vorig jaar (3,0%) en lager dan het streefpercentage van 3,5% waardoor de arbolasteren ook lager uitkomen dan begroot.

Specificatie:

Omschrijving	Realisatie 2019		
	Project gefinancierd	Overig	Totaal
Overige personeelslasten	9.644	3.264	12.908

Kantoor- en huisvestingslasten (19)

	Realisatie 2019	Begroot 2019	Realisatie 2018
Huisvestingslasten	775	749	716
Onderhoud en inventaris	388	525	336
Automatiseringslasten	5.840	2.176	3.481
Telecommunicatie	(415)	65	44
Drukwerklasten	25	42	24
Bibliotheeklasten	763	147	781
Restauratieve lasten	450	396	387
Totaal kantoor- en huisvestingslasten	7.826	4.100	5.771

De kantoor- en huisvestingslasten worden ten opzichte van de begroting met € 3,726 miljoen overschreden. Dit wordt met name veroorzaakt door de hogere automatiseringslasten. Deze zijn € 3,664 miljoen hoger dan begroot, hoofdzakelijk veroorzaakt door de project gefinancierde activiteiten. De hogere bibliotheeklasten worden veroorzaakt door de kosten voor Reprorecht. Deze kosten bedragen € 0,625 miljoen en zijn begroot onder de overige kosten.

Specificatie:

Omschrijving	Realisatie 2019		
	Project gefinancierd	Overig	Totaal
Kantoor- en huisvestingskosten	2.538	5.288	7.826

Activiteitslasten (20)

	Realisatie 2019	Begroot 2019	Realisatie 2018
Voorlichting	1.006	752	1.008
Bijeenkomsten	4.035	140	2.791
Onderzoek	1.106	4.033	2.330
Advies derden	64.493	70.658	51.070
Bijdragen en lidmaatschappen	456	578	523
Doorbelasting	0	(3.566)	-
Totaal activiteitslasten	71.096	72.594	57.722

Specificatie:

De activiteitslasten blijven € 1,551 miljoen achter vergeleken met de begroting.

De voornaamste verschillen per afzonderlijke begrotingspost zijn:

- Voorlichting: Het budget voor voorlichting wordt met € 0,254 miljoen overschreden, de helft van het bedrag heeft betrekking op extern gefinancierde projecten en de andere helft op extra kosten voor het jaarverslag in 2019.
- Bijeenkomsten: De overschrijding van € 3,895 miljoen heeft betrekking op extern gefinancierde projecten die bij het opstellen van de begroting nog niet bekend waren.
- Onderzoek: Dit budget wordt in de loop van het jaar projectmatig toegewezen, de lasten van deze activiteiten worden verantwoord onder afzonderlijke begrotingsposten zoals andere lasten, overige personeelslasten en ICT-lasten. Daardoor blijft de realisatie op de post onderzoekskosten achter bij begroot.
- Advies derden: Er is veel minder uitgegeven dan begroot. Het gaat hier voornamelijk om de activiteiten uitgevoerd voor het Fonds GGU.
- Doorbelasting: De inzet van medewerkers voor extern gefinancierde projecten wordt doorbelast aan deze projecten. In de begroting werd rekening gehouden met een doorbelasting van € 3,566 miljoen aan baten. Door het gestegen projectvolume was de werkelijke inzet van medewerkers hoger. De werkelijke doorbelasting kwam uit op € 5,087 miljoen, € 1,521 miljoen hoger dan begroot. Dit levert een positief dekkingsresultaat op.

Specificatie:

Omschrijving	Realisatie 2019		
	Project gefinancierd	Overig	Totaal
Voorlichting	322	684	1.006
Bijeenkomsten	3.466	569	4.035
Onderzoek	325	781	1.106
Advies derden	62.644	1.850	64.441
Bijdragen en lidmaatschappen	-	456	456
Doorbelasting	5.087	(5.087)	-
Activiteitskosten	71.844	(747)	71.096

Overige lasten (21)

	Realisatie 2019	Begroot 2019	Realisatie 2018
Overige lasten	1.894	1.699	2.240

Specificatie:

Omschrijving	Realisatie 2019		
	Project gefinancierd	Overig	Totaal
Overige lasten	607	1.169	1.776

Financiële baten en lasten (22)

	Realisatie 2019	Begroot 2019	Realisatie 2018
Opbrengst van effecten	1.196	-	1.485
Rentebaten	3	-	13
(Rente)lasten	(158)	-	(223)
Totaal financiële baten en lasten	1.041	-	1.275

De opbrengst van effecten is conform de gemaakte contributieafspraken niet opgenomen in de begroting. De gerealiseerde opbrengst is daardoor in het resultaat van de Vereniging een plus ten opzichte van de begroting.

Resultaat deelnemingen (23)

	Realisatie 2019	Begroot 2019	Realisatie 2018
Congres- en Studiecentrum VNG B.V.	411	100	224
VNG International B.V.	253	128	198
VNG Risicobeheer B.V.	345	442	760
VNG Realisatie B.V.	32	150	36
VNG KCHN Advies B.V.	243	140	592
VNG Diensten B.V. (enkelvoudig)	(56)	(42)	(47)
Vennootschapsbelasting	(318)	(220)	(431)
Totaal resultaat deelnemingen	912	698	1.332

VNG Diensten B.V. (VNG Diensten)

Het resultaat van VNG Diensten, exclusief resultaat deelnemingen, bestaat voornamelijk uit de management fee van de bedrijven en de rentebaten over het liquide vermogen. Het resultaat VNG Diensten komt 18,3% meer negatief uit. Dit kan voornamelijk gezocht worden bij post financiële baten en lasten. Waar in 2019 het aanhouden van liquide middelen nog leidde tot rente opbrengsten, leidde dit in 2020, vanwege negatieve rente tot kosten (€ -4.220). Ten opzichte van begroot kwam het resultaat € 0,014 miljoen lager uit. In grote lijnen is de verklaring hiervan gelijk aan de analyse van het verschil tussen realisatie 2018-2017, alleen bij de begroting werd uitgegaan van een hoger saldo liquide middelen. VNG Diensten staat aan het hoofd van de fiscale eenheid Vennootschapsbelasting. De totale belasting last van € 0,318 miljoen wordt door VNG Diensten afgedragen, VNG Diensten heeft hierbij een vordering op haar deelnemingen gelijk aan de aldaar berekende belastinglast.

Congres- en Studiecentrum VNG B.V.

Het resultaat van Congres- en Studiecentrum B.V. voor belastingen is meer dan verdubbeld in vergelijking met 2018, € 0,411 miljoen ten opzichte van € 0,224 miljoen een jaar eerder. In vergelijking met de begroting 2019 is een positieve afwijking zichtbaar van € 0,311 miljoen voor belastingen. Deze positieve afwijking is grotendeels verklaarbaar door een, wederom hogere dan begrote, brutomarge bij Congressen. Trainees heeft nagenoeg conform target gepresteerd (97,8%). De Academie bleef echter ruim 12% achter, met name door het vertrek van een adviseur. De totale gerealiseerde brutomarge voor 2019 bedraagt € 4,589 miljoen en is daarmee ruim 2% hoger dan begroot en zelfs 19% hoger dan voorgaand boekjaar. De bedrijfskosten laten eveneens een beter beeld zien dan begroot, namelijk € 4,126 miljoen versus € 4,371 miljoen. Deze positieve afwijking is grotendeels verklaarbaar door lagere personeels- en overige bedrijfskosten.

VNG Risicobeheer B.V.

In 2019 kwam het resultaat van VNG Risicobeheer voor belasting uit op € 0,345 miljoen, dit is € 0,097 miljoen of wel 22% lager dan begroot. De opbouw hiervan is als volgt; De baten kwamen € 0,152 miljoen (11%) boven begroot uit door hogere bijdragen uit verzekeringsproducten. De lasten kwamen € 0,241 miljoen (25%) hoger uit dan begroot. Er is in 2019 een medewerker uit dienst gegaan waarvoor een voorziening gevormd is van € 0,333 miljoen. De overige bedrijfslasten waren lager dan begroot. VNG Risicobeheer presteerde ten opzichte van het voorgaande jaar € 0,415 miljoen ofwel 54% minder goed. Ook hier heeft dit voornamelijk te maken met de hogere personeelskosten door de in 2019 gevormde voorziening.

VNG International B.V. (VNG-I)

Het nettoresultaat van VNG-I na belasting kwam ten opzichte van het vorige boekjaar € 0,044 miljoen of wel 30,3% hoger uit. In het resultaat is het resultaat van het afstoten van de dochters in Tsjechië en Zuid Afrika begrepen (- € 0,090 miljoen). Het resultaat voor belastingen is als volgt te verklaren. De marge (baten minus directe lasten) verbeterde met 6,4% of wel met € 0,407 miljoen. De indirecte of apparaatskosten namen met € 0,301 miljoen (4,9%) toe. Hierdoor nam het bedrijfsresultaat ten opzichte van 2018 met € 0,106 miljoen toe. Vervolgens kwam ten opzichte van 2018 het saldo financiële baten € 0,040 miljoen hoger uit. Na winstbelasting geeft dit ten opzichte van 2018 30,3% hoger resultaat. De ten opzichte van 2018 hogere indirecte kosten komen voort uit hogere personeelskosten (stijging 5,9%) en hogere overige bedrijfskosten waaronder begrepen de kosten voor automatisering (stijging 1,2%). Bij dit alles kan worden gesteld dat de meeste projecten die VNG-I. uitvoert opdrachten zijn van de Europese Commissie en het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De VNG is voor een (zeer) klein deel opdrachtgever (de beleidsopdracht). Niet al deze projectbaten zijn marge gevend. Ten opzichte van de begroting 2019 realiseert VNG-I een resultaat dat € 0,125 miljoen (95,9%) boven begroot uitkomt. Ten opzichte van begroot komt de marge met € 1,103 miljoen hoger uit. De indirecte kosten komen ten opzichte van begroot € 0,912 miljoen hoger uit. Na aftrek van giften blijft er een resultaat dat 21,7% hoger is dan begroot.

VNG Realisatie B.V.

VNG Realisatie heeft geen permanent winststreven. In de begroting 2019 is een positief resultaat opgenomen teneinde eventuele toekomstige schommelingen in het weerstandsvermogen te kunnen opvangen. Deze schommelingen kunnen alleen ontstaan door projectverliezen dan wel een substantieel beroep op de BWW voorziening. Beide zaken hebben zich in 2019 niet voorgedaan. In AVA november 2019 is derhalve het besluit genomen de potentiële marge op overige (niet GGU) projecten niet te nemen.

In de begroting was een positief resultaat van € 0,150 miljoen voor belasting opgenomen, in de jaarrekening werd dit uiteindelijk € 0,032 miljone (€ 0,022 miljoen na belastingen). De omzet was hoger dan in 2018 € 43 miljoen in plaats van € 34 miljoen en ook hoger dan begroot (€ 41 miljoen).

VNG Kenniscentrum Handhaving en Naleving Advies B.V. (VNG KCHN B.V.)

VNG KCHN ondersteunt gemeenten bij de uitvoering van toezicht en handhaving in het sociaal domein. Dit gebeurde door personele inzet voor de uitvoering van subsidieprojecten binnen het VNG programma Handhaving en Naleving, een handhavingsabonnement, opleidingen en trainingen, en maatwerk in de vorm van individuele dienstverlening. De kosten over 2019 zijn achtergebleven bij begroot. Dit betreft met name de personeelskosten. In lijn met het achterblijven van de kosten zijn ook de opbrengsten lager uitgekomen dan begroot. Er werden minder kosten doorbelast ten laste van de verschillende subsidies. Het resultaat over 2019 komt met € 0,243 miljoen een stuk hoger uit dan begroot. Het verschil bedraagt € 0,103 miljoen. Ten opzichte van 2018 daalt het resultaat met € 0,348 miljoen.

WNT-verantwoording 2019 Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op VNG van toepassing zijnde regelgeving.

Het bezoldigingsmaximum in 2019 voor de VNG is € 194.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van het Bestuur bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. De leden van het Bestuur van de VNG ontvangen geen bezoldiging.

Bezoldiging topfunctionarissen 2019

Gegevens 2019		
bedragen x € 1	Jantine Kriens	Pieter Jeroense
Functiegegevens	Algemeen Directeur	Plv. Algemeen Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	170.951	147.482
Beloningen betaalbaar op termijn	20.476	19.947
Subtotaal	191.427	167.429
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	191.427	167.429
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2018		
bedragen x € 1	Jantine Kriens	Pieter Jeroense
Functiegegevens	Algemeen Directeur	Plv. Algemeen Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	156.594	138.394
Beloningen betaalbaar op termijn	19.531	18.596
Subtotaal	176.125	156.990
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	176.125	156.990
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Overzicht 2019 voor de WNT van de Toezichthoudende functionarissen VNG
(met bezoldiging kleiner dan € 1.700)

Naam	Functie	Periode
Dhr. J. van Zanen	Voorzitter van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. H. Bruls	Vicevoorzitter van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. A. de Baat	Penningmeester	01/01 t/m 31/12
Dhr. E. van Oosterhout	Secretaris	01/01 t/m 31/12
Mw. I. Adema	Lid van het Bestuur	05/06 t/m 31/12
Dhr. R. Cazemier	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. F. Crone	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 05/06
Dhr. V. Everhardt	Lid van het Bestuur	08/11 t/m 31/12
Dhr. P. Heijkoop	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. A. Hofland	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Mw. L. Hooijdonk	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. U. Kock	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 11/09
Dhr. J. Kompier	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. S. de Langen	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. R. Lieveense	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. H. Lenferink	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Mw. S. Mutluer	Lid van het Bestuur	08/11 t/m 31/12
Mw. W. Paulusma	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Mw. A. Penn-te Strake	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. G. Ram	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 01/08
Dhr. B. Revis	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. C. Rutten	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Mw. E. van Selm	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. G. Soest	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Mw. A. Usmany-Dallinga	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. F. Weerwind	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. T. Weterings	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12

Geconsolideerde jaarrekening 2019

Geconsolideerde balans per 31 december 2019

Voor bestemming van het resultaat (bedragen x € 1.000)

ACTIVA

		2019	2018
<i>Vaste activa</i>			
Immateriële vaste activa		376	
Software			
Materiële vaste activa (24)			
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	10.601		9.729
Activa in uitvoering	220		401
Machines en installaties	709		741
Andere vaste bedrijfsmiddelen	830		505
		12.360	11.376
Financiële vaste activa			
Overige effecten	62.368		58.557
		62.368	58.557
Totaal vaste activa		75.104	69.933
<i>Vlottende activa</i>			
Vorderingen			
Handelsdebiteuren	7.021		5.634
Overige vorderingen	10.806		3.388
Overlopende activa	7.361		5.780
		25.188	14.802
Liquide middelen (25)	53.003	56.114	
		53.003	56.114
Totaal vlottende activa		78.191	70.916
Totaal activa		153.295	140.849

PASSIVA

		2019	2018
Eigen vermogen			
Groepsvermogen	64.627	61.975	
		64.627	61.975
Voorzieningen (26)			
Voorzieningen	2.764	2.067	
		2.764	2.067
Kortlopende schulden			
Handelscrediteuren	11.562	5.541	
Belastingen en premie sociale verzekeringen	5.572	7.183	
Overlopende passiva (27)	56.556	57.271	
Overige schulden (28)	12.213	6.812	
		85.904	76.807
Totaal passiva		153.295	140.849

Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2019

(bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Baten		
Contributies	22.787	21.921
Bijdrage projecten	84.289	70.661
Vergoeding geleverde diensten (29)	35.009	32.733
Overige baten (30)	5.879	7.260
Som der baten	147.964	132.575
Lasten		
Salarissen (31)	31.208	28.541
Sociale lasten (31)	4.208	3.711
Pensioenbijdragen (31)	5.109	4.335
Overige personeelslasten (31)	12.068	14.022
Afschrijvingen	1.430	1.568
Activiteitslasten	87.683	71.619
Overige lasten (32)	8.091	10.489
Som der lasten	149.797	134.284
Bedrijfsresultaat	(1.833)	(1.710)

Financiële baten en lasten		
Opbrengst van effecten	1.196	1.485
Rentebaten	34	8
(Rente)lasten	(162)	(232)
Resultaat uit verkoop deelnemingen	(90)	-
Som der financiële baten en lasten	977	1.262
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor Vpb	(856)	(448)
Vennootschapsbelasting	(318)	(431)
Resultaat	(1.174)	(879)
Dekking uit het vermogen	858	1.033
Onverdeeld resultaat	(316)	154

Resultaatsbestemming

Het resultaat 2019 is gelijk aan € 1,174 miljoen negatief. De onttrekking uit de bestemmingsreserve, gelijk aan € 0,858 miljoen, is toegevoegd aan het onverdeeld resultaat, waardoor deze uitkomt op € 0,316 miljoen negatief. Het onverdeeld resultaat, € 0,316 miljoen negatief, wordt in mindering gebracht op de overige reserves.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(bedragen x € 1.000)

		2019	2018
Bedrijfsresultaat	(1.833)		(1.710)
Afschrijvingen en waardeverminderingen	1.430		1.568
Cashflow		(403)	(142)
Mutaties in werkkapitaal Toename saldo projecten	0		4.582
Afname vorderingen	(10.388)		(1.611)
Toename voorzieningen	697		878
Toename kortlopende schulden	9.097		(2.958)
		(594)	891
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		(997)	749
Ontvangen interest	34		8
Ontvangen dividend	1.196		1.081
Betaalde interest	(162)		(232)
Resultaat effectentransacties	0		405
Mutatie vermogen door stelselwijziging	0		1
Mutatie omrekenverschillen	53		(74)
Betaalde/ontvangen vennootschapsbelasting	(318)		(431)
Kasstroom uit operationele activiteiten		803	759
(Des)investeringen in immateriële vaste activa	(376)		0
(Des)investeringen in materiële vaste activa	(2.413)		(941)
Investeringen in financiële vaste activa	(128)		(1.883)
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		(2.917)	(2.824)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		0	0
Netto kasstroom		(3.111)	(1.316)
Mutatie liquide middelen (01-01 t/m 31-12)		(3.111)	(1.316)

Toelichting op de geconsolideerde balans

(bedragen x € 1.000)

Materiële vaste activa (24)

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

	Bedrijfs- gebouwen en -terreinen	Activa in uitvoering	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Totaal 2019
Beginstand					
Aanschafwaarde	22.928	401	5.470	5.305	34.104
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	(13.199)	-	(4.729)	(4.799)	(22.726)
Boekwaarde 1 januari 2019	9.729	401	741	506	11.377
Mutaties					
Investerings	1.628	220	460	505	2.813
Desinvesteringen aanschafwaarde	(310)	-	-	(259)	(569)
Desinvesteringen afschrijvingen	310	-	-	258	569
Herrubriceringen aanschafwaarde	-	(401)	-	(289)	(690)
Herrubriceringen afschrijvingen	-	-	(133)	423	289
Afschrijvingen	(757)	-	(358)	(316)	(1.430)
Totaal mutaties	(871)	(181)	(31)	323	982
Eindstand					
Aanschafwaarde	24.866	220	5.929	5.740	36.756
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	(14.266)	-	(5.220)	(4.911)	(24.397)
Boekwaarde 31 december	10.601	220	709	829	12.359
Afschrijvingspercentages	2-20%		5-16,7%	10-33%	

Liquide middelen (25)

	2019	2018
Kas	10	8
Bank	52.993	56.106
Stand per 31 december	53.003	56.114

Het saldo van de liquide middelen betreft het totaal van de kas, zakelijke rekeningen-courant en spaar-/vermogensspaarrekeningen. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Vereniging.

Voorzieningen (26)

Voorziening	2019	2018
Stand per 1 januari	2.068	1.189
Bij: dotaties	1.167	1.695
Af: onttrekkingen	(445)	(727)
Af: vrijval	(26)	(89)
Stand per 31 december	2.764	2.068

In 2019 is de voorziening voor toekomstige jaarlijkse verplichtingen gestegen met € 0,696 miljoen. Het saldo bestaat uit een dotatie van voorzieningen projecten, nieuwe WW- en Bovenwettelijke WW-gerechtigden (€ 2,241 miljoen), mede als gevolg van de afspraken gemaakt met individuele medewerkers, en de betaling van bestaande gerechtigden en de vrijval als gevolg van oud-medewerkers, waarvan de rechten vrijvallen als gevolg van ander werk en/of het opnieuw berekenen van de looptijd van de BWW. Daarnaast is t.b.v. de toekomstig uit te keren ambtsjubilea een voorziening gevormd. In 2019 bedraagt deze voorziening € 0,523 miljoen).

Overlopende passiva (27)

	2019	2018
Vooruit gefactureerde bedragen	10.930	11.316
Vooruit gefactureerde contributie	12.401	11.229
Vooruit ontvangen subsidies	19.036	13.516
Fonds GGU & Gemeentefonds saldi	14.189	21.210
Stand per 31 december	56.556	57.271

Overige schulden (28)

	2019	2018
Div. reserveringen voor verlof en vakantiegeld	4.431	3.756
Overige schulden	7.782	3.056
Stand per 31 december	12.213	6.812

Overige informatie

Bankgaranties

VNG International heeft bij ABN AMRO een obligokrediet van € 2,6 miljoen. Binnen dit krediet kan VNG International bij ABN AMRO Bank N.V. bankgaranties afsluiten. Als zekerheid zijn voor een gelijk bedrag debiteuren verpand. Voorts heeft VNG International één bankgarantie via ABN AMRO N.V. afgegeven ter waarde van € 3,259 miljoen.

- Libya, EU Local Governance and Stabilization (€ 0,890 miljoen) met als begunstigde The European Commission, DG
- Libya, EU Pilot Projects (€ 0,273 miljoen) met als begunstigde Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations
- Libya, Improved Service delivery and Accountability (€ 1,021 miljoen met als begunstigde European Commission
- Tunisia, support to the process of decentr & deconcentration (€ 1,074 miljoen met als begunstigde Delegation de L'Union Europe

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De totale verplichting voor het beheer en onderhoud van het automatiseringssysteem, het platform voor aanbestedingen en de Facilitaire Diensten (Catering, Onderhoud gebouwen, Schoonmaak en receptiediensten) bedraagt € 4,964 miljoen (t/m 2022).

Per jaar is de verplichting :

2020 € 2,429 miljoen

2021 € 2,297 miljoen

2022 € 0,238 miljoen

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

Algemeen

Het resultaat is uitgekomen op € 1,174 miljoen negatief. Na de onttrekking uit de bestemmingsreserve, € 0,858 miljoen voor de lasten van de herhuisvesting, is het onverdeeld resultaat uitgekomen op € 0,316 miljoen negatief. Het resultaat is ten opzichte van 2018 met € 0,470 miljoen gedaald. Het bedrijfsresultaat is uitgekomen op € 1,833 miljoen negatief. Dit is ten opzichte van 2018 een minieme verslechtering van € 0,123 miljoen. Deze verslechtering wordt voornamelijk veroorzaakt door een optelsom van lagere opbrengsten in de dienstverlening aan externen en hogere eenmalige personeelskosten,

De baten uit effecten dalen ten opzichte van 2018 met € 0,289 miljoen voornamelijk door de minder goede marktomstandigheden.

Vergoeding geleverde diensten (29)

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Vergoeding geleverde diensten	35.009	32.733
Totaal vergoeding geleverde diensten	35.009	32.733

De vergoeding geleverde diensten stijgt ten opzichte van 2018 met € 2,3 miljoen komt voornamelijk door de stijging van opbrengsten als gevolg van de georganiseerde congressen.

Overige baten (30)

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Opbrengst derden	3.083	3.178
Auteursvergoedingen	150	199
Overige baten	2.646	3.183
Totaal overige baten	5.879	7.260

De overige baten zijn in 2019 € 1.381 miljoen lager dan vorig jaar. Dit komt voornamelijk door lagere externe bijdrage voor eenmalige activiteiten. De vergelijkende cijfers 2018 zijn aangepast voor een bedrag van € 4,158 miljoen. De subsidieopbrengsten en externe bijdragen op projecten worden vanaf 2019 gepresenteerd onder bijdrage projecten in plaats van overige bijdrage zoals in 2018.

Personeelslasten (31)

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Salarissen	31.208	28.541
Sociale lasten	4.209	3.711
Pensioenbijdragen	5.109	4.335
Overige personeelslasten	12.068	14.022
Totaal personeelslasten	52.594	50.609

De totale bezetting van de VNG is per ultimo 2019 als volgt onderverdeeld naar de verschillende onderdelen (in fte's):

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
VNG, de Vereniging	269	244,1
Congres- en Studiecentrum VNG B.V. (incl. COD)	29,9	29,9
VNG International B.V. (incl. buitenlandse dochterbedrijven)	77,1	80,3
VNG Risicobeheer B.V.	3,9	3,5
VNG Realisatie B.V.	67,05	59,0
VNG KCHN Advies B.V.	35,31	37,0
	482,26	453,8

Ten opzichte van het voorgaande jaar stijgen de personeelslasten met € 1,985 miljoen. De stijging is een optelsom van hogere salarislasteren als gevolg van meer fte's in dienst, de gewijzigde ARAR en hogere pensioenlasten en daar tegenover lagere overige personeelslasten door minder inhuur dan in 2018.

Overige lasten (32)

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Huisvestingskosten	862	813
Onderhoudskosten en inventaris	388	337
Automatisering	3.399	3.763
Telecommunicatie	(408)	54
Drukwerkkosten	34	36
Bibliotheekkosten	766	784
Restauratieve kosten	450	388
Overige bedrijfskosten	2.600	4.314
	8.091	10.489

De daling in de overige lasten wordt veroorzaakt door de bijdrage die hier geboekt staat vanuit het GT Telefonie project en de daling van de overige bedrijfskosten.

De honoraria voor de externe accountant met betrekking tot het boekjaar 2019 opgenomen in de controle- en advieskosten, opgenomen onder overige bedrijfsposten, zijn als volgt samengesteld:

	Realisatie 2019
Onderzoek van de jaarrekening	155
Andere controle opdrachten	152
Fiscaal advies en niet controle opdrachten	114
Totaal	421

Overzicht mutatie eigen vermogen

(bedragen x € 1.000)

Vermelding van de mutatie in het eigen vermogen is volgens de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) een verplicht onderdeel van de jaarrekening.

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Geconsolideerd nettoresultaat na belastingen toekomend aan de rechtspersoon	(1.174)	(879)
Mutatie herwaarderingsreserve	3.773	(2.603)
Wijziging waardering deelnemingen	53	(74)
Mutatie eigen vermogen	2.652	(3.556)

Den Haag, 23 april 2020.

Namens het bestuur,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten:

Jan van Zanen,
Voorzitter

Anne de Baat
Penningmeester

Overige gegevens

Overige zaken betreffende de jaarrekening

Vaststelling jaarrekening

Conform artikel 8 lid 5 legt het bestuur de jaarrekening ter vaststelling voor aan de algemene ledenvergadering.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de leden van Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Vereniging van Nederlandse Gemeenten te 's Gravenhage gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging van Nederlandse Gemeenten per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' en met de bepalingen bij en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2019;
- de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2019;
- het geconsolideerde kasstroomoverzicht over 2019; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol Wet Normering Topinkomens (WNT) 2019 en het Protocol beheer Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering VNG vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging van Nederlandse Gemeenten, zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van gevolgen COVID-19 virus

De vereniging heeft na balansdatum ook te maken met de gevolgen van het COVID-19 virus. Wij vestigen hierbij daarom de aandacht op de 'Informatieverschaffing op de continuïteit', zoals opgenomen onder de Gebeurtenissen na balansdatum. Hierin is toegelicht welke impact wordt ingeschat en welke maatregelen door de vereniging genomen zijn. Wij zijn het met u eens dat de jaarrekening in deze situatie op grond van de regels in het verslaggevingsstelsel opgemaakt kan worden op grond van de continuïteitsveronderstelling. Dat neemt niet weg dat er onzekerheden blijven bestaan.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het VNG jaarverslag en de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen de andere informatie, waaronder het jaarverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, waaronder Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' en met de bepalingen bij en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2019, het Protocol beheer Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering VNG, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing dat relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren aan het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Woudenberg, 23 april 2020
Vallei Accountants B.V.

Drs. L.S. Goeman RA w.g.

